

دیاری نوی

له لبه ست و نوسراوه

ابراکیم فخمی

دیاری نوی

نوسهر : برایم - نه فخمی

چاپی یه کم : ۱۳۶۱

تیراژ : ۵۰۰۰ جلد

بها ۲۰۰۰ ریال

ناشر : نفیسی فر

این کتاب : در ۵ هزار نسخه در چاپخانه سبز بچاپ رسیده است .

چاپ کتاب بدون اجازه مؤلف ممنوع است -

به ناوی خورای بهرزوگه وره

- پیشه‌کی -

خوم به‌شیایو ئەوه نازانم که بلیم شوینه واریکی وام هه‌یه که‌شیایو پیشکەش کردنی ئیوهی به‌ریزی وه‌توانییتم که‌له‌ده‌ریای به‌رینوویی نیی؛ ئەده‌بو ویزی به‌نرخ‌ی زمانه‌که‌مان قه‌تریک هه‌لینجم به‌لام دل‌خوشیم به‌وه‌یه هه‌ستی خزمه‌ت به‌زمانه‌که‌م و ئەوینی ئەده‌ب و یستی هانی دام به‌هه‌رچه‌وسا‌ه‌وه‌یه‌که‌وه‌رکوی‌ره وه‌ریه‌ک‌بی ئەرکی سه‌رشانی خوم به‌ریوه‌بیه‌م سوپاس بو‌خوا‌ی گه‌وره‌که‌به‌یارمه‌تی چه‌ند برای به‌ریزو خوشه‌ویستم که‌هه‌ستی ئەده‌ب و یستی خویان نواندوه . وه‌له‌شاره‌زایی کوتاییان نه‌کردوه . بو‌یه‌له‌کوتایی کیه‌که‌دا سوپاسی ریزی‌ها و کاریانم کردوه و توانیمان که‌ئهم په‌رتو‌که (دیاری‌نوی) . له‌به‌شدا پیشکەش‌یکه‌ین وه به‌یارمه‌تی خوی مزه‌ن له‌داها‌تو‌ودا ئەم نووسراوانه‌م (۱- به‌نهره‌تی مه‌ته‌لی کوردی ۲- قسه‌ی خوشو به‌تام . ۳- گری‌پو‌وچکه . ۴- ئەوه‌چه‌؟ به‌هونراوه‌و په‌خشان‌که فولکلوری کوردیه . ۵- هه‌له‌ستی کومه‌لایه‌تی و قسه‌ی خوش) که‌ ئاماده‌ی چاپ‌کراون پیشکەشی ئیوهی به‌ریزو خوشه‌ویستم بکه‌م .

(ئیبیراهیمی ئەفخه‌می)

مانگی ژه‌زه‌ری ۱۳۶۱ هه‌تاوی

دیاری نومی

له لبه ست و نوسراوه

ابراکیم افخمی

((سوپاس بویهزدان))

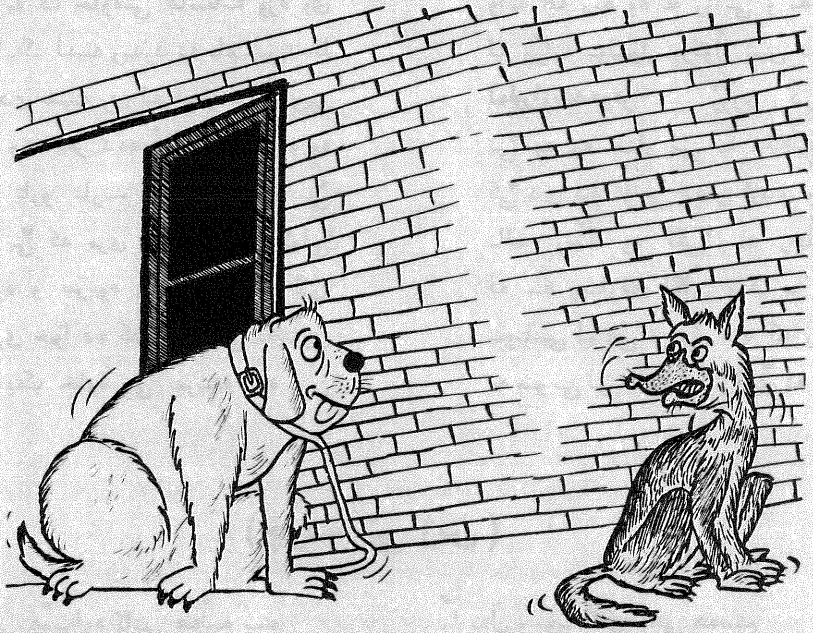
خوایهک واگولی ده رخست له بی کول
 واته هه ربه وه به رزایی و نه وی
 له ورایه بولبول بوگول شین ده کا
 له ورازینده وهر روزی درایی
 بی به ره چنار بی نه دار به وه
 کی دی ده تواسی دهس کردی وایی
 ناله ریته وه لکی سه رچلی
 له سه رمناره ی لکان وهک مه لان
 سوپاسی لوتفی چلون ده که نون
 مه منونی لوتف و سوپاس گوی ته وین

به نیوی خوداخوای به هاروگول
 خوایه ک خاوهنی عاسمانه وزه وی
 خوایهک لهسه ربهرد نه مامشین دهکا
 به دی هینه ری له شه و ده ستویی
 حه وت بهر دههینی مازودا ربه وه
 هه نارو نارنج لیمو سیو و بی
 به بی ته مری خوانایشکوی گولی
 سروه و سربوه و جریوهی مه لان
 ذکری خوا ده که ن ده می ناسرون
 خوایهک خاوه نی سرشته وئه وین

(چونیه تی ژین)

را بهل و یویه کهی تهنی ههستم
 چیه ژین . هاتوچوپه ناوه ستم
 غهیری تهرمی هیواچ ههلبه ستم
 من که شادی نه هاته بهر دهستم
 لاقی به ستم وه ها نه بوو هه ستم
 نهم دی تیشکی هه تیوبو هه لوه ستم
 ههقمه تاهمق وه دهس دی دای به ستم
 گهرنه لین هونه رهچ دهر به ستم

تالی هونراوه کانی ههلبه ستم
 چیه هونراوه . دهر برینی ژین
 ژین که شینه لهسه ره لشی تاوات
 ژین که تیکه له شادیه و شینه
 گرتو خانهی ژیان به چه وساوی
 من لهرو چنهی اومیدی آزادی
 من له تاوکوسب وداخی تم ژینه
 وته بهک سوودی بی له بو کومهل

توره ۷ شی

(سگ وچه قهل)

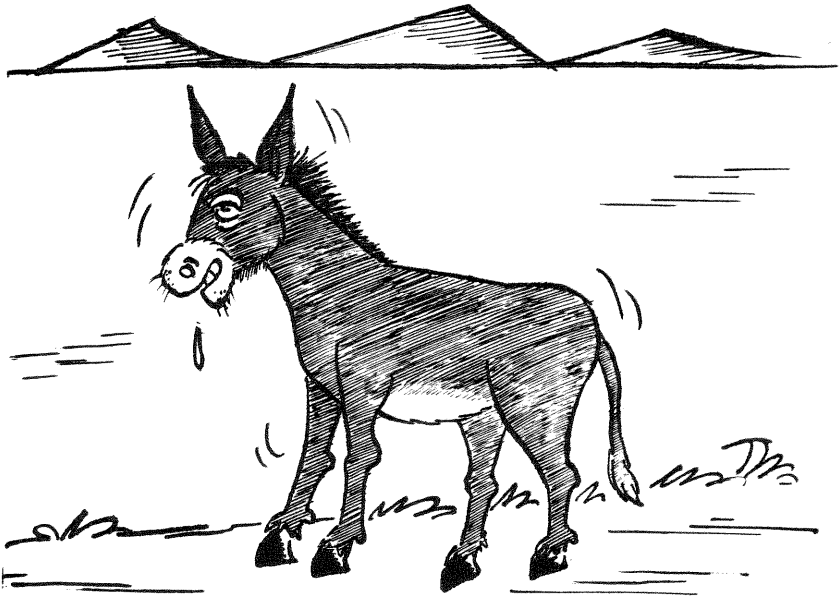
به سترایووه گوریسیکی له مل
 هینده خوراکى ده خوارد قورس وپته و
 خوښه لام در نه بوزور بی زهگ بو
 قهپه گول ټهو چه قهله ی زو قاو کرد
 وتی ټهی کاکى چه قهل پانالی
 دیاره زور روتی دها بی ټیسی
 آقیهت هیند ده گری تا دده ری
 بو زیانت بکه زوتر بییری
 راده کیشم له تهر و جی خه وی ایشک
 ههر بو چولی برو تا ده مری توش

(سگ)
 قهپه گولیکى قهله و ټهستو زل
 نابلی گوستن و چاو سورو قهله و
 ورجی بو گهرجی به نیونه و سهگو
 چه قهلی روژی به ویدا را برد
 دواى ټهوهی، برسی له حال و بالی
 کزو لا وازی دهلی قامشی
 سودی کوا دهشت و بیابان ده گری
 وه ره وهک من بزوده رکى میری
 ههر زمی خواردنى من گوشتى مریشک
 ټهوهیه حالى ټه من زینم خوش

(وه رامی چه قهل)

له م به سهر هاته مه ده تو دهر زم
 داخه کم پیموه به نابیی حالى
 پهتی عه دایه تی طالمت له مله
 پهتی سهر شوریه کرته ټهستو
 خوښه لام جارى به دژمن نه وری
 خوت به دژمن بفروشی توچی
 به دراو بوچی بدهم من هه ستم

من به لاواز و کریم سهر به رزم
 توپه خواردن له زیان خوش حالى
 بوته وهی تی خنی له و ورگه زله
 دات له دهن نیعمه تی سر به ستی تو
 ههر دهنوی و ده خوی تیر له وری
 په تی سهر شورى له مل که ی بوچی
 نافروشم به دژم سهر به ستم

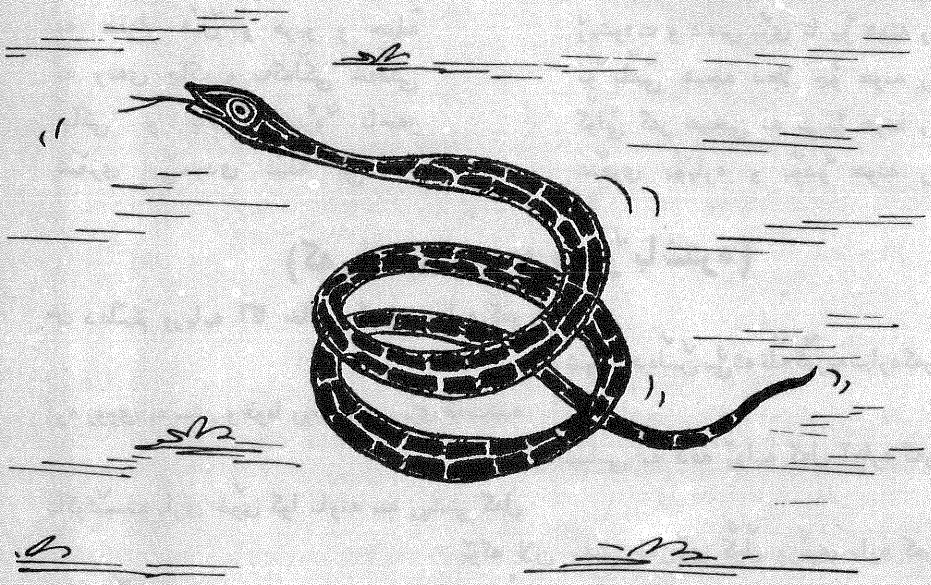
هونه ری پوژ

وه عدۀ و قهولی به فیرو هونه ره
 جو فروستن به گنم زیره کیه
 ته دهب وریزووه فاتوور هلدان
 خواردنی مافی همزار و دا ما و
 ژیره پی کردنی مافی کومهل
 به همزار فیل و فریو و حيله
 به وتی چاک و به که لکی خه لکی
 چاکی و پاکیه شمرو ناحمز
 شیعی بی سودی تیدا بی میغره
 که لک و گوی بری شمرو هونه ره
 فوله دو نه کری له لای تو هونه ره
 هونه ری زوزه له نیو خو هونه ره
 لای بریک مل هوره کان خو هونه ره
 بو مروی خاوه نی با هو هونه ره
 زیشوت و دس بری تا بو هونه ره
 تو بلی هیچه ده لا چو هونه ره
 گولی گهر هیچی نه بی بو هونه ره
 شیعی بوپاره و بودو هونه ره

که رله پیاوی به دفر باستره

من ده لیم وریایه آکا خاله زور و شیاره کهر
 گهرچی مه شهوره ده لین بی ته قله گیزه په تیاره کهر
 آره زووی مه ستی و قوما روده س دریزی قه تنیه
 کواوه کو انسانی به دفره رایه گهل آزاره کهر
 تا کو بیسته یاری خوی کوا ناوته سه رپشتی گهل
 بوگه لان پشتی له ژیری کول و ژیری باره کهر
 بو شه راب و آرق و کونیاک و ویسکی و آوی جو
 غه پری جوی روتی نه بی لم باسه دابی زاره کهر
 شوبنی تریاک و هروئین شیره و به نگاه نه چوو
 دژمنی قلیان و مه نقل هوقه و سیغاره کهر
 نافروشی جنسی بی نرخ شه وله باتی جنسی باش
 سوو تی پی پیسه وحه رامه زور شه ما نت داره کهر
 بو زیان حازر نیه زور گوی گره و شه ستوکره
 پشت به باره وکهم تفاهه و مل له نیوه وساره کهر
 آ ده می زادی خراپی دوور له دین وره حم و داد
 لای هه مووکه سه سه دکهرت له و چاتره بیچاره کهر

(Serpent)

(نیه هیچ ته و فیری)

پیاوی ناخاللی له گهل کهرنیه هیچ ته و فیری
 به ردو و خیزد و پودگه و ههرنیه هیچ ته و فیری
 لای ئەمن زوله له ئە و سهرنیه هیچ ته و فیری
 بو بربیک ناخهز و جواتر نیه هیچ ته و فیری
 ئیستروو شتر و قاتر نیه هیچ ته و فیری
 بیکه ته کلفهت و نوکهر نیه هیچ ته و فیری

مار له گهل پیاوی ستم گهرنیه هیچ ته و فیری
 لای ئە وهی مل هوژه چاو قو چاوه
 ئەو کەسهی زبزی نه نابو گهلی خووی
 دووچ دو شایلی له لای هیندی یه که
 لای ئە وهی باری له سهر پشتی گهله
 ئە و کەسهی نو که ری بیگانه دهکا بو باره

(چوغه شین)

له کونیدا نمونه و بی قهرینه
 ته واوی درزه سهر جهم بوته پینه
 هه مو گیانی په زوویه و چین به چینه
 دهلی پیاوی به بیره و ته هلی دینه
 ئە گهرچی موشته ریشم پور هه مینه
 له دهس ئەم چوغه شینه داد و شینه
 برا چیکه م ئە من له م چه شه ژینه
 له وهی دل سوزمه یان پیم ئە مینه
 هه بی دوستیکی وا له م سهر زه مینه
 بکهن ئەم چوغه به جاریکی پینه
 نیه زورعه سته مه ئە و بی قهرینه
 وتی بو افخمی چه رگم برینه

برا هاو رازی من ههر چوغه شینه
 دهلی لیقهی سهری پیاوی هه زاره
 وهکو داریک له سهر چاکی زوایی
 له بهر وهی زور له میژه کوته به رگه
 فری ناده م وه کو گولبینه ته ندور
 ئە و ندهم پینه کرد پاره م بهخت کرد
 ئە وهش سهر باری خهرچی ئیسته کانه
 به ناچار بانگه وازی یار مه تمه
 له چه رخی ئیسته دا ایجگار مه حاله
 ئە گهر خو م یار مه تی ناکهن له ژینا
 ئە گه فریات که وی یاریک به ههل کهوت
 زمانی خالی گرت چوغه ی دراوم

گله و بناشت لهژین

ته نیا نه منم ههر کهله یارم گلهیم بی
 لهو چو نیتیهی دیومهلهشارم گلهیم بی
 کی بیتوله‌ها:وسایه نه کاتووک و سکالا
 هه رمن نیه زاله‌م و کو پارم گلهیم بی
 ههرمن لهئه وانهی به زواله‌ت وه کو نیسکن
 جه رگم نه براوه که به‌زارم گلهیم بی
 هه رمن له منال نیم وه ره زو ویستی مهرگ بم
 ده‌ردیکه به تیکرائی له‌کارم گلهیم بی
 لهم ژینه که چه ند تاله له ده‌س پیاوی بی انصاف
 هه رمن به خهفت نیم و په‌زارم گلهیم بی
 گهر بیتو هه‌بی ره‌حم و مروت له ده‌لی پاک
 کوا زاله‌مه یا ناله‌مه هارم گلهیم بی
 ههر من له خه ما نیم وهه مودل وه‌کو بیژنگ
 لهم کومه‌له دهی بینی به بارم گلهیم بی
 ههر من له‌سه رو تو و کی به سامی وه‌کو‌گوینی
 داخم نیه‌ه‌ه‌ف خومه مارم گلهیم بی
 ههرمن له‌گرانی شهوی وا دهستی به ری بوی
 روت نیم و بچی‌دار و نه‌دارم گلهیم بی
 ئهی خوایه به‌ره‌ حممت بده انصاف به هه‌مولا
 هه‌ق و بژم و بوچی له وتارم گلهیم بی

(شیت خانہی ژیان)

ئه گهر پیٚت خوٚشه حالی بی درامی ژین ج ره نگیکه

له شیت بروانه ئه و چونه چ غه و غایه و چ ده نگیکه

ایجاره ی خانو کردی شیت به کیک له م حاله داشتته

به کی دی شیتی منداله چ ده عوایه و وچ جه نگیکه

به کی شیتی چه که و سفته ئه ویدی شیتی قهرری زور

ئه ویدی شیتی سود خوړی ده زانی گهر چ نه نگیکه

به کی شیتی دراوه دین وئه قلی خوی له ده س داوه

ئه ویدی شیتی نانی ایشک که رزق و روزی نه نگیکه

به کی شیتی قومار و آره ق و تریاکه روز و شهو

ئه ویدی شیتی رسوائی و ریایه ئه ویده به نگیکه

به کی شیتی ژنی خویری ئه ویدی شیتی حیرانه

به کی شیتی کوری به دفره ئه ویدیش گوی به زه نگیکه

به کی شیتی ردینی پان له بو حیله و ژبانی خوش

ئه ویدی میزه ری گه وهری به ئه اندازه ی چه له نگیکه

به کی شیتی ستم کاری ئه ویدی شیتی مه ز لومی

به کی شیتی فساد ی زوره پی وایه زرنگیکه

به کی شیتی ریابازی ئه ویدی چاوه شی تاریف

به کی شیتی درو کردن ده لین به بره و پلینگیکه

به لی بهک سینه مایه ژین درامی شیته تیکرا

له پهرده ی جوربه جوریداهه موی خوی جوره زرنگیکه

ده خوارم خورگه بهو شیتنه ی که بی آگایه له م ژینه

که بوکیان ودلی آقل وه کوئیزه و خه ده نگیکه

(کورډه دز)

قازي وتي پي زوله دازي
دهستي خيانت بولاي شت دهبي
بم مناليه بو دزي ده چي
هرگيز من نه بوم به مانه رازي
له جيگه دايه ء ءو دوحه و تسوه
تا دزي بكم شتيك به رم بو
هه رده غلي له خوي لي ده گرن مزه

منالي گيرا لهكاتي دزي
ناكهي شورهي تو دزي دهكهي
له باتي خوښدن فيري كاري
دزه مناله وتي به قازي
باوكي من دزه و نه خوش كه وتوه
مني ناردوه ءه وله باتي خوي
هوي دزي ءه من باوكمه دزه

(چاك و خراب بي ته وافته)

چه نگ و ههرا و صلح و سهفا بي ته وافته
بروانه لي بي به خوابي ته وافته
خزمت به خهلك و چه وت و خه تاي به وافته
ءم دودزانه ههر دوله لاي ته وافته
وهك دهنگي جازي نيوشه و ابي ته وافته
وهك شيعري نوي خاله ده سابي ته وافته

لاي تو گولم چه فاو وه فا بي ته وافته
پياوي ءه مين و غايهن و دزله م سهرا يه دا
دوشاوو دو له كن ءه وشيئه وهك يه كه
ته و فيري گورگه له گل شوان وه كويه كه
آهه نكي دل بزويني (بلويري) بهري به بيان
هه لبهستي گل په سهند و بهواتا و پرله تام

(خهم دانم درا)

بوچي هيده خهم بخوم خو من پسام
لهم جيهانه تا كو بتوانم هه ليم
ههر وه كو چي وهك زگي مه شكه دره
من ءه ونده خهم ده خو من ناوم نراما مه خهمه

هيده خهم هاته ده رونم ههل مسام
ديمهني وا ديته بهر چاوم ده ليم
توره كه ي خهم دانسي من بو وا پره
ههر چي ده ي بينم خه ميكه بيستيشي ههر خهمه

پئی وتم هەر کەس خە می خوارد رۆی مرد
 ئەم هە مو داخەش برا لە بو چیه
 بو شکار و راو برۆ ایسکی بچو
 هەر خە می بو خە لکی بیخوی بی کەلک
 پاش ملەت گەر دژمیکیان بی ئە توی
 پیوه دانیان دوستە تە زبی یا وشک
 بو نزیکی ئەم کە سانە کەم بچو
 زی ژیانای کامرانسی ون دە کا

ها و دەمیکم هات و لۆمە ی زۆرمی کرد
 گەرچی هەر کەسە خەم نە خوات انسان نیه
 هەستە وەک من تۆش بربیک ویسکی بخو
 لادە داخ و آخ لەسەر دل بو خە لک
 هەر ئە وانە ی گەر خە میان تو بو دەر خو ی
 زۆری واهمن ئیستە چە شنی دویشک
 جابو خە لکی وا برالە خەم مە خو
 خەم جە والی شادمانی کون دەکا

(دەلیم بی لیم)

لە هە ق و بیژی سەرم ماسی دەلیم بی لیم
 خزم بو خزم بو هورە دەلیم بی لیم
 حەمە و قالە و خەجی و رابە دەلیم بی لیم
 خودودە خو کە ری دیزت دەلیم بی لیم
 نیه دوست بو پلە ی نزم دەلیم بی لیم
 بو خوت ماندوی نە کیژ و نە کور دەلیم بی لیم
 ئە وە ی کەم و بیژە بی مرخە دەلیم بی لیم
 لەزار ی کرا دە کاسە دکەس دەلیم بی لیم
 بە آرق پیر و لاو تاسا دەلیم بی لیم
 بیینە بازە ی دستی دەلیم بی لیم
 کورە یا کچ بکە لی بییر دەلیم بی لیم
 بە عەستەم کفنی بو دەر کوی دەلیم بی لیم
 بە شان و سەر بو گور دە بیری دەلیم بی لیم

لە نیو کۆمەل هە مە باسی دەلیم بی لیم
 لە باسی سود قەسم زۆرە دەلیم بی لیم
 کور و کیژ دژمنی بایە دەلیم بی لیم
 بە پارە و پول هە یە زبیرت دەلیم بی لیم
 هەزار بی کەس نیه خزم دەلیم بی لیم
 کە روبات کە کە و تە قور دەلیم بی لیم
 و تە ی راست ئیستە بی نرخە دەلیم بی لیم
 نە هیسی دل مە لی لای کە س دەلیم بی لیم
 خراپشت گوی خەدە و یاسا دەلیم بی لیم
 نە وە دسالە نە نە ئەستی دەلیم بی لیم
 لە زی باز انیە تە و فیر دەلیم بی لیم
 هە ژاریک بی و ئە گەر بمری دەلیم بی لیم
 بەلام گەر مل هوری بمری دەلیم بی لیم

(مانگا به کهل ده به سیرته وه)

پیاوی گرتی به خهی کوریکئی لآو
 وتی ئەهی قازی ئەم کورە لاتە
 من سکالام ههیه به پی یاسا
 کورئی لآو هاته جواب وتی مامه
 آفره تت لاق و گیانی گشت زوته
 بهم جل و به رگه لیوی بهم چه شنه
 ئە فحه می هه ق دەدا به ئە و لآوه
 بردی بۆدا وه ری به توند و تا و
 کردی به دزی له آفرتی من چاو
 نو له بکری نه بی هه قم فه و تاو
 نیه تاوانی من مه که تو قاو
 دیتە ده ربو که یف بو ژوان و راو
 جا چلون ناروانی آخر پیاو
 کوا دهگیری له وانه ئیستا چاو

(چبکه م)

له دەس ماست و که ره ی دەس کرد ئە گه رها وار نه که م چبکه م

له دەس نوک و له پهی ئەم سال ئە گه ر سا وار نه که م چبکه م

له دەس ههنگوینی مه سنوعی سکالا بوئه که م چبکه م

له دەس روئی نه با تی ئیسته گه ر روو نه که م چبکه م

له دەس بیانوی ده روجیران که خوم آتاج نه که م چبکه م

له دەس قهرزی پرۆبوچم شره م هه رراج نه که م چبکه م

له دەس به رتیل گری مل هور سکالا گه ر نه که م چبکه م

له دەس هه رچی دزه ده رکئی به ره للا گه ر نه که م چبکه م

له دەس هاوالی وه ک قرژال که ته رخی وان نه که م چبکه م

له دەس پییری وخوته و بوله بریک خوم جوان نه که م چبکه م

له دەس کوپهی په نیری پرله فیل بیداد نه که م چبکه م

به شیریز قانعم ئە مسال مثال آزادنه که م چبکه م

لهدهس گوشتی به ئیسقان تهرخی مام کفته نه کهم چبکه م

لهدهس زیندان ئه من تهرخی چهک و سفته نه کهم چبکه م

لهدهس نانی ههویر و بورئه گهر خو م نان نه کهم چبکه م

لهدهس علاف و آردی خو له گهر خو ژان نه کهم چبکه م

لهدهس ویستی نه نی نان کهر فهارار بوکیونه کهم چبکه م

لهدهس بیانوی زخه ی کلفه ت منال بی خیونه کهم چبکه م

لهدهس خهرجی به بی جیگه که خو م حاشارنه کهم چبکه م

لهدهس ژشیکی و اعسته م که تهرخی شارنه کهم چبکه م

(تافی لاوی - یادی جوانی)

یادی ئە وروژەیی که واتە عیشق و حالیکم هه بو
 وائە وینی کیزیکی خاوەن جە مالیکم هه بو
 ماچی لیوی سوری وهک خونچەیی گولان
 واتە تامی نوقلی آلیکم هه بو
 دەم بزەیی شیرینی عیشقی پیووه بو
 جوتە مە مکی تورتی کالیکم هه بو
 دیمەنی باخی ئە وین وههستی من
 ئەو دە مەم خوش بو که حالیکم هه بو
 یادی ئە و روژەیی که تە نیا بوم وسەلت
 بی منال بوم و نە مالیکم هه بو
 نوین و بانم غەیری لیفیکی نە بو
 فرش و راخە ر هه ر جە والیکم هه بو
 زاق و زوق وشت کرین و دە ردی سە ر
 نەم دە بیست وخە رچی زیالیکم هه بو
 هەر ئە ونده شادی من بو دواي هات
 یادی ئە و روژەیی که حالیکم هه بو

(بە ختی زەش)

هیندە یاری مە پە سە نده سە رتە وه کیشە و شەرە
 لای ئە من تا قە لە دنیا بوکە مالیش لە و پە رە
 جاجبولالە و زمانی پیاوی لی حالی نیە
 چاویکی کویرە چبوگەر هه ردو گوچکەیی ئە و که رە
 من وه رە زینم گەر وه کوپیا و خاوەنی ریشە و سەیل
 پە شە لە یان دەستی گۆجە جا چبووه ک نەیی لە رە

بی قزه یانی که چهل ده رقه پیدی بی تووکی که نیم
 چومکه تا بیزی گولم زور ویژه یانی دم ته ره
 کورت و کرمانجی سه را پا گیانی عه بیته و عاره نه و
 هه رله به رچاوی نه من جوانه گوله یان شش په ره
 گهر لهزاری دا بگیری که وچیک نایهت ته قه
 بی ددانه جا چبو هاو له روه یا به دغه ره
 ژینی خوشم راه ده بویرم من له گهل نه و دلبره
 چومکه بابی خاوه نی بیک میگه له بزن و مه ره
 بیای بی پاره و دراو ویی به شی سامان و مال
 عهنته ره خیزانی خاله قیسمه تی کیشه و شهره
 بوئه وهی خاوهن دراوه گه رچی ورجی کیویه
 قیسمه تی نه و دلبره ربکی وهک په ری قه دعه زعمره

(یا سامان فه رنگیه)

هه رکویه ده چی دلبره دلداری فه رهنگی
 ئاواله به بیک مهیکده و باری فه رهنگی
 تا دهستی که ویی به سته به سیغاری فه رهنگی
 گوراوه نه ویستا که به گیتاری فه رهنگی
 آهه نگی قه دیمی بوه هاواری فه رهنگی
 پانتول هه موگوراوه به شه لواری فه رهنگی
 گوراوه له هدر لا بهسه میناری فه رهنگی
 گوراوه ردین واته به ههوساری فه رهنگی
 گوراوه به تیکرای بی به شاکاری فه رهنگی
 کیسه ل بی به قه ژال و بو قیش ماری فه رهنگی
 هه رچه ندملین پیشکه شی تو یاری فه رهنگی

بزاوه له نیو ئیمه یه نه تواری فه رهنگی
 هه رچی که ده بیینی له شه قام و له گوزردا
 ناکیشی که سی توتن و قلبانی و لاتمان
 شمشال نهی و جوزله بلویز و نه مانه
 گورانی و حه یران و به بیت رووی له داخا
 به رگ و جلی کورد بته نه مابو به مینی ژوپ
 جیگه ی هونه رو ویژه و هه لبهستی ره گه زمان
 توکی سه روویرچ و قزه گوراوه وه به جاری
 هه رچی که هه بوشوینی ره گه زنا ی به تی خومان
 خوگیان له به ریش و هخته بگوری له ده روده شت
 نهی خوا به به مه ره حمی نه گورین له عه قیده

(ئەي گوشت)

دیزەم نیه قەت تیری لێ دیداری توئەي گوشت
 ویستم له خەویش هەروەیه کرایاری توئەي گوشت
 هەر چه نده به ئیسقانهوه دەت دەن به ئەم و ئەو
 چەند خۆش به لام مازەي پەروارای توئەي گوشت
 لەم چەر خە که بو چەرخی فەلەک دەستە به سەر کەوت
 آواتی بربک کەفتە به هاواری توئەي گوشت
 لیم زونە که خوراکی ئەتو هیزی تیدایە
 بی پاره له بی پولیه بیماری توئەي گوشت
 من چەندە مەنت باری قە سابی سەری کوچەم
 بۆسی درمت هە روەکو شیت هاری توئەي گوشت
 گەریتو چەلیک بی لەدیزەي ئە مە دابی
 نازانی چ جیژنیکە چ نازداری توئەي گوشت

(دروڤه)

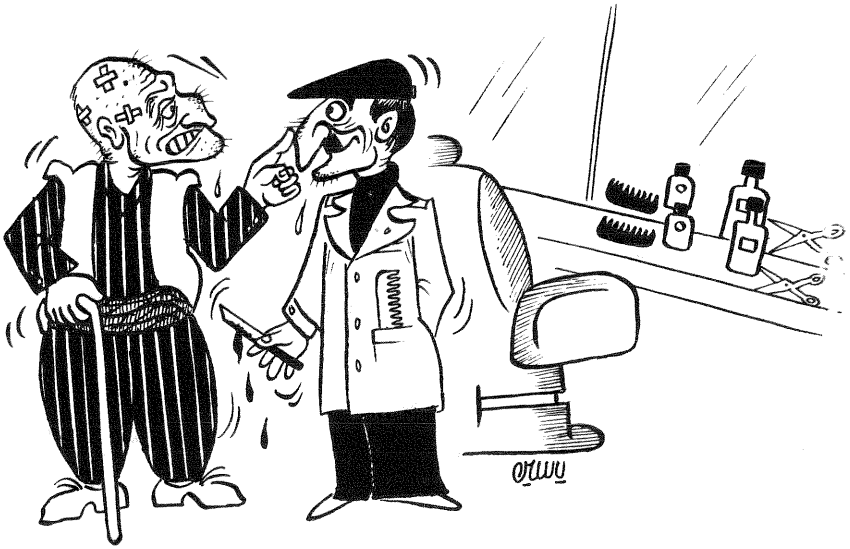
له جیگه‌ی باب و مامی خۆدروڤه
 هه‌مو زۆر زه‌ام و شوڤه خۆدروڤه
 ته عارف نان و ئاوی خۆدروڤه
 برابه و چاوه آدیت خۆدروڤه
 ده‌لی پیت ئۆکه‌ری تۆم خۆدروڤه
 قه‌سم به و ته‌شکو وینه خۆدروڤه
 گرفت و گیر و قورتنی خۆدروڤه
 قسه و آکار و فیکری خۆدروڤه
 دیوار و به رد و عه‌ ززی خۆدروڤه
 وتهو ویز راوی زاری خۆدروڤه
 تریفه‌ ی لیو و بسکی خۆدروڤه
 سه‌ را پا بی‌ری یا هه‌ستی دروڤه

ده‌لی پیت وه‌ک برامی خۆدروڤه
 ده‌لی مالم هپی توڤه خۆدروڤه
 سلاوی زۆر به تاوی خۆدروڤه
 ده‌لی شادم به شادیت خۆدروڤه
 فیدائی و به‌ر گری توم خۆدروڤه
 ده‌لی آبه‌م ردینه خۆدروڤه
 چه‌ک و ئه‌سناد و چورتنی خۆدروڤه
 چه‌چه‌ و یردو ذیکری خۆدروڤه
 قه‌لات و کوشکی به ززی خۆدروڤه
 وه‌فاو بریار و یاری خۆدروڤه
 سمیلی دسته‌ گه‌ سکی خۆدروڤه
 شه‌ هاده‌ت نامه‌کی ده‌ستی دروڤه

(ردین تا شین)

بۆلای وه‌ستایه‌کی چوم زۆر گه‌ش و شاد
 له‌ بی‌ری بو زه‌مانی کورش و ماد
 وتم ئه‌م باقه‌ کۆلکه‌ بیکه‌ آزاد
 نیوه‌ی عومرم به‌ جاری دابوه‌ رباد
 وه‌کوشاگردی ته‌مه‌ل لای بی‌ئو ستاد
 که‌ ده‌ی بی‌نی له‌ده‌س پیاوانی جه‌للاد
 هه‌لستا زووله‌ ریشم داد و فریاد
 هه‌موگۆچیکه‌ی که‌ وڵ کردم به‌ بی‌ داد
 له‌ سهر نا بو به‌ گوندی لۆکه‌ آباد
 له‌پۆر کردم به‌ گرمه‌ و داد و فریاد
 وتی سه‌ بریله‌ سه‌ن گالبتی بی‌رراد (ترکی

له‌ شاریکا بو تاشینی ردینم
 له‌ سوچیکا خزی بو پیره‌ پیاوی
 ردینم هاتبو بستیک دریز بو
 که‌ دانشتم له‌ به‌ رده‌ستی بلیم چی
 ده‌له‌رزیم من له‌زیز ده‌ستی چه‌قۆکه‌ی
 چه‌ قویکی وه‌هاخوی گاکۆزیک بو
 که‌ جاریکی پیدایه‌نا له‌ ریشم
 بلی ده‌ للاکی بو قه‌سابی عیسان
 ردینی هه‌ر بریم و لۆکه‌ کۆنی
 وه‌کویه‌ خسیرله‌ به‌ رده‌ستی ئه‌سیربوم
 وتم قه‌ر داش که‌ وڵ بوم لاجۆبه‌ سه‌مه

(سکلاي ژن له میرد)

هر به سهر زیندوم وکه وتوم وهک ته رم
 دهگری عیب و عار له پی را تاسه رم
 هرله بهر چاوی ته وه وهک عنته رم
 کوژه کهی شینه بهلام من گه وهه رم
 جاری نورهی دایکمه و ناکاشه رم
 من خه ریکی کاری ژورم یادهرم
 ئهی به لام هاوسی ده دوینی زورگه رم
 پی وه به من کویرم وگه و جوکه رم
 بوته وه همم کلفتم همم نوکه رم
 وهک گه لاسیسم ته دی بوناوهرم
 مهر جه کرد و مه له سهر زولی چهرم

چون له دهس تم میرده آخرده ربه رم
 شه وهه تا ژوژ وهک خهسو و تانوت گره
 گهرچی من وهک گول له ناسکی ورشه مه
 شهوله کوپه و من له کوپم سه بیری بکه ن
 جاریکی ده عوای له گهل من دایهته و
 شه و خه ریکی عیش و نوش و آره فه
 شه وله گهل من سارده ههر وهک چی سه هول
 ههر ژنه جیرانه کهی پی جوانهته و
 زور له میزه خوم ده کوژم چی بلیم
 راسته کهی گیانم گه یشته سهر که پوم
 دهی دهبی ههری به زینم بی هه ویم

(ئیمهش به لی)

ئهسپی شادی زین ده کهن ئیمهش به لی
 زیر و زیو دابین ده کهن ئیمهش به لی
 غهرقی عه یشن یا شه وین ئیمهش به لی
 خاوهنی مولک و زهوین ئیمهش به لی
 چاوی بپرینه دزین ئیمهش به لی
 خاوهنی هیچ ریزی نین ئیمهش به لی
 بی دراو ژینی به شین ئیمهش به لی
 شه فحه میش بو پی که نین ئیمهش به لی

هیندی زورخوش ژین ده کهن ئیمهش به لی
 پول و پاره ههر وهکو خیز دهس دهخه ن
 دیته بهر دهستیان هه میشه دل به ران
 باخ و قهسروکوشکی به رزیشیان ههیه
 شهوکه سهی ههستی نهکا خزمهت به گهل
 پی دهلین وهک کایه سوکه خویرییه
 لهم زه مانه گه رچی حورمهت پارهیه
 ههر که سی هات و وتی شیعی بو خوی

(ده ردی هه لآ مهت)

تا که نگی له دهستی تو که وایم
 تامهزرویسی ترشی و که بایم
 کوا لوته که ریزی . آوه بایم
 ده رژینه که لیئی ره خت و خوایم
 ریخولنه پسا بلیی که مایم
 بهم لوته وه بیزی من که چایم
 پییم وایه به زیند وی مرایم
 پییم وایی له کوخه را پسایم

ئهی لوتی نه خوش بلیی که چایم
 بی بهش له هه مو چلوئی میوه
 سیلا وه نه وه ک دلویه آوه
 بارانی په له ی پلوسکی لوتم
 ههر پشمه یه کوخه یه فنه فن
 گن نیم و قسم هه موی به لوته
 ده ردیکی به عهسته مه له جه ستم
 لهم کوخه دهچم بو کوخی قیامت

(دلداری)

تا وهکو یاره که م به لام دابی
 بو تهرف خوویه وه دلی چایی
 من به دوی دا ده روم هه تا مایی
 چه نده خوشه هه بیئه گه روایی
 سهد توانجی وههای به دو دابی
 ههر که سی توو شی هات بلی بابی
 نه ک به جوری یکی دیکهه و رایی

ههر وهکو داری تیلی را وه ستام
 به لکوم کیشی جاز بییهی چاوی
 هه رچی جی یهک ده چی وهکوسیهر
 عیفته و دلبری له گهل یه کدا
 نه ک وه کو هیئدی واله سه رییدا
 لاده له و دلبره ی به غه بیزی تو
 حیلیم و عفته له دلبره رم جوانه

(یاری هه ژاری)

یارو دل دارم له جوانی هه ردهلی یهک حوژیه
 داخه که م لوتی زله یانی به فه دیه ک قوژیه

به ژنی شوشه جهشنی شوشه ههر که دهی بینم له دور
 ههر دهلی کیوه ده بزوی یا له چه شنی لوریه

هیچی نهی کوشتم سه روچار شیوی پارچهی قیمه تی
چاره کهی کولی به قه دیه ک لیفه به یابوریه

پرچ و کهزیه ی هیند خه نه و ره نگی ده کات
زهش نه بی سه د رهنکه، واته چی بلیم هه رجوریه
داخه کهم ناچار نهیم من چی وده له دیویکی وا
هه که ماچیکی ده کهم بو ترسه یانی زوریه

(خوی نیه)

ئه م رذینهی چه شنی لوکه ئیسته که عهنا به
داخه کهم له م چه ره پشیش ههروه ها قوللابیه
سات وسه وداش چی بلیم چاکی ده زانن ده سیران
کارو کهسی چه رخی آتوم سه رجه می که زابیه
هیله که یهک بکری ده زانی نیوه کهی چونه و چیه
هیله که بی زه رذینه یه: هه رچه نده نیوی آبه
ماست و شیرورون به جاری گور درا وه سه رجه می
ورچی کیویش . چی مهرو کوورده س کوژی قه سسابیه
جوجه لهی ما مرده کاته : بیچوه . قه ل مام فروش
قاز ئه گه ربکری ده زانی هه رسه ری مورغابیه
بی سه واده وعه بینه کی چاوی بینه یه و پوزه کهی
خوی له لایی حافظیکه وسه عدیه و فارابیه

(سکالای ژن له میبری آره ق خور)

پییم وه یه جن بی وا له ده ورو به ری
من نه مام ده سا له ده س ته شه ری
پییم که ره و گویچکه ی نیه ئه شه ری

میژده کهم دای ههوا دیسان له سه ری
بیانوهو دهی گری به خو رای ی
گویی له خه رچی منال و مالی نیه

همر شه وی ده سته پیک له دهور به ری
 دیته وه وهک گوچانه ئەو که مەری
 بو قومار حه وتو پیک نیه خه بهری
 وه کوتیل گشت له شی چلون ده له ری
 من ته می وایکم دەری په دری

خو بهلام بو قومار و آرهق ئەو
 هیند دهخوا وه دکه آرهق و کونیاک
 وهکو ورچی بجیته نیو زنجی
 دوی شه وی دیم له تا وی مهستی بو
 له مه دواوه دهی بکه مەرچی

(ئە ی روتی)

مژولت پاک ی وه ک نه شته ر ده زانی
 منیش توم لا وه کوعه نته رده زانی
 به جی یان هیشت ئە من یهک سه رده زانی
 بوه یاری حه مه سی که رده زانی
 به جی هیشتن چوه ئە وه به رده زانی
 له بو پوله هه مو ئوکه رده زانی
 به لی عیشقیش وه هایه که رده زانی

دل دیوانه یه دل به ر ده زانی
 که دیم وه ک پیشلهش که مترم لات
 ره فیکانم که دیبتان بی دراوم
 خه جی کو پیریش که دیتی چونه حالم
 مه جی چلمن قه را واشی ده کردین
 ئە گه ر پارهت نه بی کی یاری توپه
 هه موی پوله و دراوه کاری ئیسته

(ده وله مه ندی دل رهق)

دیم که داماره زور په روشه له وی
 ئە منیش بوئه وان شلم کرد گوی
 قهت نه بو بومالی به رگی نوی
 وتی نام نیه هه تا کو خوی
 زامی جه رگم براله دیته سوی

پیا ویکی پیر و بی دراو بوله کووی
 ده وره یان دابوشهش منالی روت
 وه ره زو ماند و بوله دهس زینی
 چوه لای ده و له مه ندی جیرانی
 من له تا و بر سیتی منالی خوم

ئیسته ز ستانه خانه ته نگانه
چاکه ون نابی خوا ده زانی پی پی
هاته جوابده له مهدی دل به ردین
گه رنیه نان و آو به رگ و جیت
ده ته وی گه رقه له و بی هه روه ک من
ئه و هه ژاره وتی ده سا خوایه
ئه فحه مبی ئه و که سهی دلی ره ق بی

دهستی من بگره هه رچی بو ت ده لوی
هه ر لده نکیکی چه و سه وی ده روی
وتی په ندم هه یه بو تو جوی جوی
شادیکه خم مه خو دلت نه سوی
پیاو دلی شاد ده بی له ری دو گوی
توک له مندالی وه ک ئه تونه روی
دلی واباشه بکری ههر توی توی

(خهم مه خو)

گه رنه بی پارهت له باغل یا له گیرفان خهم مه خو
چونکه پارهی خه لک له بانگایه فراوان خهم مه خو
روژی توش وهک مامه حاجی خاوهنی سامان ده بی
خوت ده ماسینی له خورا همه روه کو خان خهم مه خو
شادمانی که له دنیا خهم نه خه یته نیو دلت
کارو پاری ئه م جیهانه بگره هاسان خهم مه خو
پیایوی آقل چون ده خوا خهم حالیه دنیا چه
خهم له دنیا کاری گه وجه و پیایوی نادان خهم مه خو
به فروسه رما پرته و ژمه ئاقیبهت بوکوی ده چی
دپته وه هاوین و گه رما رو زستان خهم مه خو
گه ربولای مام حاجی چوی و ده ردی تو ی دهرمان نه کرد
دو تفی لیکه و برولای پوره آمان خهم مه خو
گه ر له دهس رو ن و په نیرو شیر و ماستی زوله زا
نیوه عومری تو چو چون مفته هه رزان خهم مه خو
گه ر له سه رباسی کری مال و ایجاره ی خانوه ره ش
خاوهنی ملک نوین و بانته خسته کولان خهم مه خو
گه ر له تا وی قهرزی حاجی وهک مشک چوبی له کون
ههرنه ویری بی یه کوچه یا خیابان خهم مه خو

گەر فه لهک نانی^۱ ئەتوی بەستە ملی^۲ گورکی^۳ چیا

هەرۆه کومه جنون بزو دهشت و بیابان خەم مەخو

گە ربیی خاوەن زمانیکی تەرۆ و پاراو و تیژ

یار دینکی وه هات بی چاره گی پان خەم مەخو

(سەدی هاتە خە ونم)

لهلام دانیشت منالم گشتی^۱ ده رکرد
له ئەم فرمایشی خو^۲لم وه سه رکرد
وتی زور شاعران شیعیان هه ده رکرد
له را ستیدا ستمیان بو هونه رکرد
هه چی شیعه بو نابو دی سه فهرکرد
جل و بهرگی خه لات^۳ی شیعی به رکرد
ده سا من حافزیشم واخه به رکرد
منیش ته و شاعرانهم ده ربه ده رکرد
هه موو هه لبهسته کانی بی ته مه رکرد

شه و یکی مامه سه عدی هاتە خەونم
وتی ئیتیر مەخونین شیعه کانم
وتم بوچی وه ره زبوی خوای قسه و شیعر
ئیتیر من نامه وی شیعی ببیستم
وته ی نازیکه بوته شیعه وهه لبهست
که هه لبهستی به نیو نوی کوته قه لتاخ
ئیتیر من نامه وی هه لبهستی ببیهم
ئه گه ر وهزن وئه گه ر قافیهش وه لاجو
له داخا ته فحه میش لای داله ریگه

(پی ده که نم من)

بەم وینه بهئه و شیوهیه هه ری پی ده که نم من

موی عهنته ری ته و پیوهیه هه ری پی ده که نم من

بەم ریشه ده لی گوینیه هه ری پی ده که نم من

وهک جانه وهری کوئی نییه هه ری پی ده که نم من

بەم ته شکه ده لی روستمه هه ری پی ده که نم من

له و پیاوهتی زور عهسته امه هه ری پی ده که نم من

بهم قه ولو وتھی پڑلہ فریو پی دہ کہ نم من
 بهم عہدہدیہ پہ پیمانی ندیو پی دہ کہ نم من
 بهم میزہ باتمانہ بہ لگی پی دہ کہ نم من
 بهم ورتہ بہ تسحیبی دہلی پی دہ کہ نم من
 بهم پورہ تہ مہ ن ژورہ دیسان پی دہ کہ نم من
 بہست و ملی پرمورہ دیسان پی دہ کہ نم من
 بہم مہستہ کہ پی پی دہ کہ نن پی دہ کہ نم من
 بہو چالہ کہ بوت ہل دہقہ نن پی دہ کہ نم من
 بہم مہ نقہ لہبہ و ہوقہ یہہہ ری دہ کہ نم من
 بہدبختی لہئہ و توقہ یہ ہہری دہ کہ نم من
 بہم کیژہ کہ نو دوستی ہدیہ پی دہ کہ نم من
 بہم دوستہ کہ ہہر پوستی ہدیہ پی دہ کہ نم من
 بہم فالہ کہ بوتی دہگرن پی دہ کہ نم من
 بہو عابیدہ بوپول دہ مرن پی دہ کہ نم من

بہم حاجیہ سوت خورہ بہ خوا پی دہ کہ نم من
 بہم شیخہ کہ دوجورہ بہ خوا پی دہ کہ نم من
 بہم شیعہ لہ کاک ٹہفخہ می ہہری دہ کہ نم من
 ہمق ویژہ کہ مالی رمی ہہر پی دہ کہ نم من

(کور و کیژ)

زومه تت روزو پرچی تو وهک شه و
 ههر شه تووی وهک گولان دهچی تهنا
 ما چی لیوت به من بکهی روزی
 نهم ده زانی که شه ونه بی عاری
 حازری من بهینی تو گیژه
 وتی ژن هین که نیم چوزانم کی ی

کورَه لایک وتی به کیژ یک شه و
 کسه نیبه هینده جوان لهسردنیا
 چه نده خوشبو به لوتف و دل سوزی
 کیژ به قه لسی وتی چ رو داری
 گهر قسمت راسته پیاوی پیم بیژه
 تا شه می بیست کوره ترازالی

(زستانیش تی په ری)

تو سکالات بو له گه رما تی په ری
 ههر که دیت به وچشنه سر ماتتی په ری
 ساردو گهرمی روز گار تا سر نیبه
 دهشت و سهیری دهر یاتی په ری
 ده نگی شمخال و بلویری شوانه ویل
 دیمه نی زهنگینی سارا تی په ری
 چه رخی مندالی ده سوری و روز گاری گه نجیه
 سر ده می پر کامرانی بوک و زاوا تی پهری
 عیشقی دلداران و ژوانی نیوهشه و کوتای دی
 ههر وهکو خهون و خهیال دونیای روئیاتی پهری
 تینی هاوین و چلهی سر ما نه ماهات کاتی دی
 هه روکو عومری مه بو دیتت که آوا تی په ری
 فینگی سابات و آوو سیبه ری ژیر داره بی
 دیتله چهشنی سی به رهوا هه روه کوباتی پهری
 جاریکی دیش گهر بی عومری که می شه چینه مان
 دیت به هاره و سه خله تی زستان و سر ماتتی پهری
 گالته یه وگه پ شه جیهانه خهم مه خوئهی خاله گیان
 پی که نه شادی بکه ههر دیت به سر تاتی پهری

(مان گرتنی عیزرائیل)

به ته عزیزموه دیتّه سه رد و عا
له نیو همر دلّیک رازی نیهانی
عه رزی خوّم بلیمّ بهسه ره مه زاری
بوّ خوّت ده زانی به هه باریکا
لهکات ژمیریک به کی ده مرینم
حه وتان ده کوژیّ به بیّ هه را وهو
به دی هیینه ری دلّ و گیان و سر
گیانی بکیشم به خوّف و ئەندیش
هه تا رازی بی وه ک پیشو لیمان
له به بین ده چن فو ناکهن له دو
خه لکی به فیرولیمّ بونه دوژمن

عیزرائیل روژی له خزمهت خودا
عه رزی خوا دهکا بوّ خوّت دهزانی
ویستم له خزمهت حه زرتی باری
ددان کیشیکه له نیو شاریکا
من به حاله حالّ هه رچی ده کریئم
به لامّ ددان کیش هه به یهک پشو
ئیسته که وایه خودای گیان له بهر
یان ئە مبرکه کابرای ددان کیش
یان کاریکی دی بسپیژه پیمان
ئهم سال بپتسهوه نیوهی خه لکی تو
عیزرائیل ئە وه خودا گیان نه من

(دیاری بیگانه)

آلقه ریزی ده رکی دوی شه و که وته لهزرین وله ره
پیم وه بو دزبوه لامّ زورّ گه وجه ناحا لی وکه ره
کاتی دهستم برد و چوما غیکی گه ورهم هاته دهست
چوم بولای ده رکی به بیّ ههست تا کوکار بیّ یهک سره
دهرکه که م زو کرده وه چوماغه کهم آماده کرد
وخته بو گه ر بیوه شیّم دز وتی ده س را گره
هه که دیتم من عه به سرام جانه وهر بو زورّ بهسام
دهست و پیّ وه ک آده میزاده وبه لامّ خوئی عهنتره
چاوه کانم که وته موله ق ئەی خودا چی بیّ ئە مه
نییری کیوی بایه شاخی خوّ ده بوییّ لهم بهره

توند به خهم گرت وکه کیشام بولّه یهک هات وهک ورج
 ههر قسمی کرد زو که ناسیم دودیه یا مژده ره
 سه رکوتم کرد بوچی هاتوی ئەم جل وبه رگهت چیه
 ئەم سه رو ریشمت ده زانی رشک و ئەسی پی پەرو ه ره
 لاره مل جوابیکی داوه هه رچی بیللی تو هه قه
 عاده تی بیگانه یه گرتی له نیو ئیمهش په ره
 پولی آرهق خه رچی بی جی بدفهری و پاره ی قومار
 پولی دللا کیش حه سیب که ی تایی به تی بو ئەم سه ره
 خه رچی عه ییاشی له لایهک خه رچی سه ره منقل دها
 گهر دزیشی بونه کهم تو پییم بلی جا دهر به ره
 من ده زانم هه رچی ده یکم کاری شه ییتانه به لام
 عاده تی بیگانه گرتن ئیشی مه ی کرد یهک سه ره

(به ختی رهش)

له م بهخته هه وهل تا کوئه ویستا که چه پهل بو
 ههر دوستی که گرتم به ده هو خواروده غهل بو
 ههر یاری که گرتم لهبری شوخ بی گول ئە ندام
 یاشل بو وه یا کویر و کهر و گوج و که چهل بو
 ههر چوغه و رانکیکی کریم و نجر و شر بو
 یا آتهک و گیر فانی نه بو کونه ته قهل بو
 ههر گوشتی که وانه رمه بی بو گفته شیابوی
 نه م دی لهقه ساییکی مه گهر پاکی چه قهل بو
 ههر کاره که ریک هات ووتی زیر و له بارم
 پاش ماوه یه دهر که وت ته وه زهل واته ته مهل بو

هەر وه عده یه بیستم نه بوجاریکی به جی بی
 هەر ته فره بویان پاکى دروگاکه مه تهل بو
 میوانى که دهى وت به تهنى دیم وکه سى دى
 دیتم وهکو ریوی شمش و حه وتیکی له گهل بو
 نهى داخ وهه زار داخ له بو راستى که رویشت
 ههل به ستى منیش (نه فخره می) وهک هیندى به دهل بو

(زاواى که لهک باز)

دیوته کیژی نه من که چند چاکه
 چاوى آسک له چاوى نه و بی نور
 روز به روز فیل دهکا تهرو تازه
 هەر چی بومه رفاندی خوئی کردون
 خوم قه رز داری خه لک و بی پاره م
 لیمنی بستینی دهنس به جی خوابه
 هیچی له و قه رزه داوه پیته زاوا
 وتی نهی داوه فلسی تا نه مرو
 کیژه کفش نه و به سمر می داداوه
 روله خوابت گری دهسابو شوته

وتی پیاویک به دوستی خوئی کاکه
 به زنی شوشه ودهسا دو کولمهی سور
 داخه کم میرده کهی که لهک بازه
 بوخه بهر دارله قهرز و قولهی من
 زوتی دهستی نهوم چیه چاره م
 خوزه گه زاواى وهام که نه بوايه
 دوسته که ی هاته جواب وتی آوا
 کابرا دهستی کر د به شین و رو
 هه رچی بردویه تی که نهی دا وه
 بی یهتی نه وسی چوار منالی روت

(مادرزن — خه سوو)

چه گویم بل تو ای مادرزن همواره دل آزار من
 وه کو موته همو روژیک ده بی سهر بارو سواری من
 از آن روزی که بستی بیخ ریشم دختر خود را
 ده مارت دهرهینا زالم به جاریگی له کاری من
 تو عین اژدهای هر زمان از درشدی وارد
 نه بولیگی نه کهی سندان همو شیونه هاری من
 به پیش چشم من انگار یک غول بیابانی
 ده لی وه خته دلم توفی که دی بونیو حه ساری من
 بهت هر وقت زدم حرفی زجاجستی پلنگ آسا
 هزار تانه و جنیوت دا به لام قوچا و بو زاری من
 با سم من گرفتی بسکی پول و نسیه از مردم
 عیتر دیناری برناکا له بازار اعتباری من
 دلم میخواد بکوم آنچنان محکم توی چانه ت
 که لهق بی واشه و یلکه ی توله مشتی بهر دوداری من
 عذاب دوزخم بس این که تو هستی به بالینم
 له دوشکوله مار دورم به لی ئهی سو ججه ماری من

(گله بی له دوست)

له میژه چاوه کم لیمان ئه تو تورای دله رهنجی
 له حال وبالی دوستی خو ت به جاریک بوچی گوی دنجی
 وه کو کوند چویه تهنیو کون له هاموشوی ئه مهبی زار
 که چی بو چونی لای ئیدیش له هر چی جیگه به قنجی
 له شوینت دین و لام نایه ی چه قاندت لاقی لاساری
 خزایه ماله وه دیسان ده لی ورجی له نیو زنجی
 وه ره تاویک وه کوچاران همه میسان گالته یهک ساز که بی
 همتا که ی واده غمز دار و مرو موجو ده له منجی

وهكو بیستومه هونراوه ی گهپ وگالته په سهند ناكهی
 ده زانم تو هونه ر مه ندی له لای خوشت سوخن سهنجی
 كه سیک فه رقی ههق و باتل نه کا گوی کورته گوی درپژه
 ده دا ماهوت و دارا شه و به بوزو جاو و یا پنجی
 ده زانم هیندی نانس پلهی به رزی زمانی کورد
 شعرالهامه شهی مامه نه گهنم و جویه یا کونجی
 به سودی گهل شه وهی ههق بی ده سا بیللی به بی شه ندیش
 به سیتی خوده له کردن مه به هنید ناسک و نارنجی
 شه گهر بیستت وتهی چاک و به که لکه خزمه تی تیدا
 شه گهر نهی که ی په سهند دیاره براله توله ههق لهنجی

(ئهن و ایرج - بوتریاکی -) فارسی و کوردی

تریاک بمن کشیدن آموخت	روزیکی له چایخانه لاتی
چسپان و سپس دمیدن آموخت	چه سپیکو دوچه سبی داله هوقه
شش روز دیگر خریدن آموخت	جاری هه وهلم به مفته کیشا
بر سر و قدم خمیدن آموخت	کوربوم وچه مام له حاندى مه نقل
چون چکه به بام چکیدن آموخت	بارانی تکهی که پوم له په سنا
تا پستم و پست دارمش دوست	چون په سنی ئهن له په سستی وی بو

(گوره مل هور)

هه موتاریفی ده دهن ده ست و نیشانیکی ههیه	گوره جیرانه که مان تیرو که وانیکی ههیه
پول و مالیکی که لا نیکی ههیه	چه نده ناز داره له بهر وهی باو کی
نای بینی دسا چوله که گیانیکی ههیه	ههر که دی چوله که یه ک دیاره سهری

YAMA

په نحیره و شوشه به ساغی که نه ما
 به رده بارانی وه کوته رزه به گور
 چومه لای بابی و تم شوره بیه
 بویه تم زالمه به ریوته خه لک
 گوی پره زالمی تم چه رخه له زور
 خانو بی یا که دو کانیکی هه به
 که س له دستنی نه ته مانیکی هه به
 پیته دهلین خه لکی که نانیکی هه به
 وه کو تو بابیکی خانیکی هه به
 به لی با وابی که قانیکی هه به

(من چیکم)

فه زشی تو بوته لباد واتمه د من چیکم
 تو له زبیر باری قومار خنکاوی
 توله دس قه رزی زکت زبیر که و نوی
 لم جیهانه که به شهر مه رگی ده وی
 قاله روت ده کری که وایه ک بو خوی
 له ته ماح کاری نرول خوریه و ا
 ته مه نت شه سته نریکی مه رگی
 ته منی پوره خه جی گه بیه نه وه د من چیکم
 لیت ده دا مامه حممه د من چیکم
 ده ت گری مه شدی مه مه د من چیکم
 حه زره تی خه د ره ته به د من چیکم
 ناله ده مری له حه سه د من چیکم
 به ستر داد و سته د من چیکم
 قه ت له دین نابی به له د من چیکم

(پاره کesh رویی)

سالی کونهش روی دیسان هر قهرز دارم برا
 گیری سفته و قهرز و قوله مل به هه و سارم برا
 پاره ما روی به حی ما قه رز و قوله و قهر قه شی
 من له دس دهردی سهری هیشتا گرفتارم برا
 مامی سود خوریش له چه شنی ریگری چه ک داره نه و
 هر به نیوی مامه له کردی بریندارم برا

گهر نه بی فہ رش و وہ تاغ و سہندہ لی و موبلم ئەمن
 باش دەزانی لەم زەمانە ملکزی شارم برا
 ھەرکەسێ رو دارە ئە مړو دەستی خووی پېش خستوہ
 دوا کہ وت شە رمین لە ژینا ھەر وہ کو پارم برا
 زگ زەلامی ھات و مافی دەستەبەکی خوارد بە زور
 من وتم چون وادە بی فەر موی کہ زور دارم برا

(آدمیزادە چوتە نیو مانگ)

مانگیکی دی بە شەر دەچی بۆ مانگ
 سەر زە وینی کہ پڕلە تاوان کرد
 فیتنە آژاوہ وابە دی دینی
 کۆشکی ژین گە رده بینی ویرانە
 سەر زە وین بۆتە دوزە خی فیتنە
 تالە ویدا بدا بو دنیا بانگ
 مانگە کہ ش پڕدە کاوہا شەش دانگ
 دوکە لی بەد فەری دە داگشت قانگ
 وەک بە شەر کوا دە کاتە یارە وتانگ
 خوا بە تۆرە حمی بی جە نابی مانگ

(سەگی تە ما ح کار)

سەگی ھاتە شەقام و ئیسکی لە دەم
 سەگ بە گورجی گەبیشتە سەر آوی
 آوی چۆمی ئە وندە ساف و روون
 نە ی دە زانی کہ عە کسی ئیسقانە
 ئە و بە زۆکی خە یالی دا دە ری
 ویستی ئیسکی خە یالی دە ربینی
 لە تە ما ح سە رە و نخون بو چۆم
 رۆبی بو چۆمی تابکا لی ژە م
 ویستی گەر بسرە وی لە وی تا وی
 پئی وہ بو ئیسقە کہ ی لە زاری دوون
 وا لە ئە و آوہ دا نو مایانە
 زاری حیزس و تە ما حی دا پچری
 وہ کو ئیسکی دە می دە می تینی
 ئیسکی خوشی خرا بە قولی گۆم

(وه سیه تی میردی پیر)

ماوه یه بونه خوش بو
 کولمه سوری وه ک هه نار
 هیژی دل و تینی من
 میرد گه وره یه له سر ژن
 ته مه ن که دیتنه دوایی
 به آموزات بللی بو
 زوخوای شه و بو بردم
 به باشی هاته و ته
 له گه ل شه من وامه به
 مانگی ده بی یه کی دی
 پیکه وه بوین نهینی
 دهست به گوره وه به گری
 له سر قسمت به لی ینم

پیاو یکی پیرو که و تو
 ژتیکی بو زور له بار
 وتی گولی ژینی من
 بیسته وه سیه تی من
 دی شه جه لی خودایی
 تکایه میرد نه که ی تو
 له داخی شه و بو مردم
 ژنه بی دلله کوته
 وتی چاو له دوامه به
 شه من له آموزام چی
 پیم داوه من بلینی
 چاوه زوانه که بمری
 (منیش خووم و به لی نیم)

(نوشیره وان و فه لا)

روبیسته موز را بولای ده شته وان
 غه لفه گوژیکی بچوک و ساوا
 لی را ده مینی و سر ده له قینی
 لهم گویره ناخوی زورت نه ماوه
 بزوانه ژیری وجه نده به بیره
 عیمه لی ده خوین له شه و به ره مه
 پیشکه شی ده که بین نه مامی ده س چین

پاشای داد گهر شه نه وشیره وان
 دیتی فه لایهک چوبوبه نا وا
 له نیو با خیکا واده ی چه قینی
 شا وتی فه لای پیری چه ما وه
 وه لآمی داوه وه ززیره پیره
 وتی به زبیم چه قا به ر له مه
 عیمه ش بووانه ی له دوای عیمه دین

(مامه حاجى)

زور مبارهك مامه حاجى لیت قه بول بی زیاره تت
 کاریکی پیروزه کردت قمت نه بی مات و مهلول
 گه رمه به ست پیگ هیئانی شمیری خوایه و هیچی دی
 گوچ مه ده هر گیز به وانهی منکرن یان هنن فزول
 حهح به مانای قهسده حاجی قاسدی ریگهی خودای
 نه مرو فه رمانی خودایه و شهرعی خاوینی رسول
 گهرله سر پایهی شهرع بی و بومه بهستی دیت نه بی
 پیکی بیی شه رت و نه رکان یانی بنچینه و ئوسول
 کاریکی زور زور گرنگه و سودی تیدا بو نه تو
 تالیعت زوناكه حاجی ناچیتنه درزی ئو فول
 گهرمه به ست بو تیجارهت یا شتیکی دیکه بی
 بو ته ماح وهه وکی دنیاوهك هه وهل جاربی عه جول
 وهك بریگ مام حاجی دیکه فوله هیچ دوپهك نه كهن
 تیگه لاویکی هلال و پولی سود بی یا نزول
 مولهتی قهرزی نه دار و گیری سفته و چهك نه دهی
 سفته کانیان دهنس به جی لیدهی بو اجراتونكول
 پیكته دهلیم ئهی مامه حاجی زور له تو خوباشتره
 پیا وی جه رده ریگرو دز قه ومی تاتا رو مغول

(هاواری که چهل)

هه‌ل خولا وه کو هه لوک
هه تا بچی بوگه شتی
به تین وارانندی ته رزه
سه ری ده کرد زیزه ریز
آوی له چاوی تکاند
وه‌زه ز مابو له ریگه
هاته وه مالتی به زو و
به رزی کرد به حاله حال
گرز ببوزمان تال
به شیی هه ژار ده‌دی شین
آبرو که مت بو تکاند
خویئیکی دی نامزی
پیاوی وازله من بینه
ده شکینی دارو به ردی
گویت نه دا جوکه جوکم
له لای تو ریزی هه یه

هه‌ژاریکی سر بی توک
له پز که یشته ده شتی
دیتی که هه‌وری به رزه
ههر وه کو به ردی به هیر
سر و گوئیلاکی شکاند
به بی قوز بن و جیگه
ههر چلو نیکی که بو و
ده‌ساریکی بو له‌مال
به رزی کرد به حاله حال
وتی عاسمانی شین
سه ری منت بو شکاند
ئه توش ههر هه‌زار کوژی
ئم ده ساره بشکینه
ئه و کاته دیاره مه ردی
شکاسه‌ری بی تو کم
ههر که سی هیزی هه‌یه

(ماچي تمه ني)

بولاوي هاته سر ژوان
 ښه تووي له ژوان به کم جار
 له ژوان هه وهل ده سیکي
 سر گولتي وانه بردوم
 په نجه بومم کم ښه بي
 بولاي عاله ميک ده چون
 ديمه ني ما چيو هر چي
 لا چوبا نه بيته قاو
 لاده لم پچه پچه
 بولاي ښه و ماله چو
 پينج قراني ناله مشت
 نرخي پيشو وانيسه
 جه حيل و لاواني دي
 بهم کچه يان دا هه مو

کيژيکي ناسکو جوان
 وتي به لاوي ساکار
 ښه توپه کم که سیکي
 که سي ما چي نه کردوم
 ښه تووي که ماچم ده کهي
 لهم وت و ويژه دا بوون
 منالیک ښه وانيسی دي
 کيژه که وتي به لاو
 خوشکي منه ښه کمچه
 لاوي له ژوان تير نه بو
 آره قي شه رمی دارشت
 کيژه هه رای کرد چيه
 ښه پينج قراني چي
 له تمهني که متر نه بو

(ژني باش و ميردي مهست)

ښه ميرده که کردومه به بي مهيل و ايراده
 نهک نيره نه وهک ميوه پلهي ده رجوله راده
 ښه حالې ښه من چونه ده سا آفره تي ساده
 مه شکهي زگي هازهي دي وه کوکوپه ي باده
 سر ريگه و کولان وشه قام وکه ل و جاده
 نام ناسي که من کيم و دهلي لاچوتوداده

بروانه دهلي ميره ده دا پوز و ايفاده
 دهی بيني ښه وند مهسته هه موکاتي دهگوري
 وهک غوله شه وي ديوي سپي ههل دي له دهستي
 شه وهينده دهکا وه دکله ورگي وهکوخيگه
 هر چه شني که لاکه ده کهوي مهسته چه پسته
 هيند مهسته شه وي کاتي ده چم بيخمه ژوري

(هاواری کری نشین) (توکوسکالا لهدهس خاوهن مولکی چرووک و چنوک)

خود ای من خاوهنه مولکم وهکو و من گیژ وکاسی که
 وهکو من بی نه بی لیغی ههزاری تووکه ساسی که
 وهکو و من بی همو و روزی وهگو یزی مال و سیالی
 وهکو و من بی نه بی نوینی تو آتاجی په لاسی که
 بوشاری غور به تی رای دهی بزانی دهردی بی خانوو
 سزای واکه ی نه بی خانووی ههتا ده مرئی لهدنیا دا
 وهکو و من دهر به دهر بیتو و بشه مزیتو هه راسی که
 کری زوره له مانگی دامنی کرد رووت و پی خاوس
 خودایا وهک منی لی کهی شرول و بی لیاسی که
 له نیو جیگی خه ویشا هه ر ایجارهی خانووه خه ونم
 خودایا وهک منی بی خه و په روش و بی حه واسی که
 نه وه ی وا خاوهنی مولکه و نیه روحمی بود اماوی
 وهکو وسهر ما براو یا خواکش و مات و که ساسی که
 نه وهی وهک درکی سهر ریله کومه ل دانیه که لکی
 ده بی هه ر چه شنه بیچمیکه بوئتم رهفتاره باسی که

(قسمه نامه ی قوتابی به هاواری گوفاری توفیق)

به ده رزو و به ده ورور به مهشقم قسمه	به بی وازی و ساردی عیشقم قسمه
به ایکس و به ایگرگ به ایت و به ئیز	به تهختی سیا و سه نده ل و میز قسمه
به سطح و بلندی به عرض و به طول	به اقطار و ابعاد و فرمول قسمه
به مخروط و منشور و بیضی قسمه	به اهرام و خط و به لوزی قسمه

به پيټنوس و دهستور و املا قهسم
 به کولکهي سهری پړله تووکم قهسم
 به گوراني آهنگ و فیتو و قهسم
 به عهیش و به بهزم و ههمو کهیف قهسم
 به ټه ژماری ژووری معدل قهسم
 به صفرو ټه نوخته و خهتی سوور قهسم
 به پارهی هدهر باوکی مهزلوم قهسم
 به پهندي معلم به په رتووک قهسم
 ټهگه ر من لمه و لابهکم ته مبه لی
 به فارسی و به تاریخ و انشاء قهسم
 به شهلواری زور تنگ و چوکم قهسم
 به چاولیکه آدامسی مینو قهسم
 به کاتی به فیروم و سهدهه یف قهسم
 به کار نامهیی نامسجل قهسم
 به شه مزایوی شیواوی ناجور قهسم
 له پیناوی ټهو لادی مه حرووم قهسم
 به دلسوزی دوستی رهزا سووک قهسم
 له چاوم بچی شاخی گای جهنگه لی

(ناو چاوی من)

بچمه سهر به حرې ایشکه وهک دیمه
 ههر دوو گویچکهی که ره له حاندیمه
 ههر که رو وانیم که ره وله ژیر پیمه
 من ده بینم که به رده و اپیمه
 ههر له لای خواره وه دیسان جیمه
 هپشتی ههر که ندو قورت له سهر ریمه
 دلې من پړ زو و خاوه پړکیمه
 خوا ده زانی که وا له گهل کیمه

همه ناو چاوی ټهی سهگی تیری
 بمهوی دوو قران له مام حاجی
 سواری ټه سپی حدود و چالاک بم
 گهو هه ریش بی که بیته ناو دهستم
 گهر به بالیش بچم هه تا عاسمان
 گهر چی چه و سامه وه و چوروساوم
 گهر دلې به خته. وهر که شه و شاده
 نهم دی خوشی له ژینی وهک که کرهم

(ئەی شیرەیی خەشخاش)

— وافووری —

ھەرئیمەیی وافووری وەھاین ملکرو سەرشور
 ئاو دەتکی لەچاوانو کەپو زاری مەچور چور
 جاریک بەخەیاڵ سواری فروگەین چەلی پاپور
 ھەر جاری نەبی ئەوشتەییە نالەییە گابور
 (از دست تویک لحظە نەشادیم و نە بشاش)
 ای شیرە خەشخاش

رۆژیکی بەجەرگین و بەکەیفین ولەسەرخو
 رۆژی وە کو باب مردو دەکەین نالەو رورو
 ھەرکاتی کە ئەفیوونی لەسەر ھوقەیداو
 وەک مشکێ لەناو کون ھەموو وادینە ملومو
 (ھستیم کتون ریزترو زردتر از ماش)
 ای شیرە خەشخاش

پێش وەی کەوہەبا بین بەلی من ھەر وەکو دیو بووم
 پیاویکی قورس زورپتەو و ھەر وەکو کیو بووم
 لەم شارە دە ساخاوەنی زیز ساحیبی نیو بووم
 عیشتاکوہەکو چیلکە کزم ھەر وەکو چو بووم
 (از دیدە سرازیر شود اشک چو آب پاش)
 ای شیرە خەشخاش

ئەى شىرەيى خەشخاشى دژى نەسلى بەشەرتۆي
 مەردايەتى ناھىلى لەھەرلاوہ زەرەر تۆي
 ھەرچى ھۆي شوورەيپە نەكەتپە ماھيى ھەرتۆي
 بۇ جىگەيى تانوت و بەلاتوپ و تەشەرتۆي؟
 (مانند عمى دايى و آميرزيو داداش)
 اى شىرە خەشخاش

(بەختى خەوالو)

ئەوھى بەختى خەوالو بى پەشىوى
 كە ئاسوى بەختياريت ھاتە نزمى
 لەلای خزم و كەست پارەي زەشىتۆ
 ئەگەر ھەشەوورى ئافاقى ھونەرىي
 لەزىر پىتدا بىي تەختى سولەيمان
 سەكەندەرىي لەھوكما تاكو ماوى
 وەكو دارابى دارا شەوكەت بىي
 ئەوھى سەربەزرى عالم بى لە گىيى
 زمانى زىندە ھەر لىكرا بزانى
 لەھەي بەت ترس و لەزرى شىرى ھوكمت
 كە بەختت چارە رەش بو ياخە والو
 لەگەل چارەي زەش و زورى زەمانە
 وتارى (ئەفخەمى) پىلگەي ژيانە
 بەھەلبەستى نەزىسى پس پىسوى

(سکالای میردی دووژن)

ئەوندەم کوپیری دیوہ بوومەتە جن
 ئەویدی ھەروە کو ماری لەناو کون
 وەکو مارگەزتو گیانم شوژن ئاژن
 ئەویدی ویستی پشتین بیکرّم من
 بولای یەکتەر لەمەرگیشدا کە ناچن
 تەواوی مائی من دەکری سەرەوبن
 مەگەرگیانم پۆلایە . یالەئاسن
 دەھولکیش لی بدەن لیک حاللی نابن
 ئەوہی من دەی کرّم گورجی دەبی ون
 نەبوو لی بندری جاریک لەلام بن
 ونن ھەردک لەمن وەک مارو وەک جن
 ھەمووی ریک بوگەنە وەک بوگەنی سن
 بوّمالی بیوری چوو کردی تەفەنن
 زمانم لالە گوپچکەم کەر کە پۆم گن
 کە ناتوانم چەلیک لووتم بکەم فن

برالە وایە دەردی میردی دووژن
 یەکیان دايم وەکوو ورجە مژوموچ
 بەسیخورمە و نقوورچک زامە زانم
 یەکی لبمی دەوی چارشبوو دەسمال
 نەئەم بەینی ھەبە نەک ئەم لەگەل ئەو
 شەرەو ھەنگامەبە و دەعوایە کیشە
 نەھیزم ماوہ ئیترمن نەتاقەت
 دەلی ویتنامە مائی من لەبەرچەنگ
 ھەموو گیرفانی من خالی لەدە سیتان
 لەگەل وەش دووژنن شیوونە ھارم
 بەجووتە دەردەچن ھەریەک بۆلایەک
 تەواوی پی خەفم جیبی کیچ و ئەسپی
 یەکی بۆمالی نەنکی چوو ئەویدی
 ئەوندەم قیرەکردو خوّم لەبەردا
 ئەوہندەم کیشەو قەرەش لەپیشە

ئەمن نازیم لەداخو دەردی دووژن
 بری مانگیکی دی ناکەم بە زامەن

(خەم خۆری نیه)

هەرکه سی پی ئی ناجیهان و دی چپاسه دەرچو بوئی
 لهم ژيانه تامی چیشته وزانی جیبو گورجی روی
 بی وه فایبی دیتو ئینسانی نه بوو دادی نه ماو
 ثاقیبهت شیته بوو بلی چی دای له ته و قی میشکی خوی
 ویستی وهک حاجی ژیانی پرله زهره و بهرقی بی
 ژیری باری سفته و چهک زووبرائه و نانودوی
 زویی بولای کومه لی خزم و کەسی بویارمه تی
 دهستی خالی هاته وه کزلیسی ببوو شوریش که پوی
 چوو بولای دوستی له میزینه ی به تاوو تینه وه
 داخه کهم نهی گرت له مه شدا نه خشه که ی ئه ل فوچه قوی
 روژیکی دینم به ماتی مل کزو لچ داشوراو
 چووم ولیم پرسی چلونی کردیه وه بیریک له بوی
 وای وه لام دام لهم جیهانه ئه ی براهه کی هه یه
 مردوشویی بی به شیو هسه رت که نه یکا شستوشوی
 ئه م جیهانه ناگه ری سه ر ویستی که سه هه روا بوه
 هه رهه ول وا ته ندراوه تال و پوی و هاتو چوی

(ئاموژگاری)

چاوه کهم تا کوده توانی قهت دل ئازاری مه که
 پندیکه بوتو به که لکو باشه لاساری مه که
 کاروئیشته بانه بیته عه شیو نوشوبه دفری
 تودراوی خووت کوری من خه رچی بی عاری مه که

گهرچی باوکت زوری جی هیشت ووه بالی بردووه
 سهژوتی مفتت عهزیم بهختی بهدکاری مهکه
 ئیستیکانی مهی وه هاهم سنت دهگاهوشت دها
 تاقتی مهستیت نیه ئیتر تومهی خواری مهکه
 پاره و مالیکی ههت بی بهختی مالی خوئی که
 نهک بهم وبه و یاهه فیرو بهختی ری لاری مهکه
 ههرقوتت دی بوکچ وکیژ هه رله دووی وانئی ئهتو
 المثنای چوله کهی تو چهشنی پاساری مهکه
 ئیشی تولم کومه له بوخوت ده زانی هه رچه
 ئاره زوی ئیشی ئیداره و کاری بیکاری مهکه
 بودراوو مالی دنیا نهی فروشی غیرهتت
 تاده توانی ئهی عهزیم قهت ریاکاری مهکه
 ئیشی مهردانه و حلال و دوورله ئازار بگره وه
 نوکهری عاره براکه م ئیشی سهگ ساری مهکه
 په ندیکی میژینه یه باپیت بلیم که لکی هه یه
 مهی مه خو نه تکینی ئابروو مهردوم ئازاری مهکه

(به ره شره)

ئهی کونه به ره له باتی قائم
 رازینه وهی ره هولی ژبروو
 جیبی فه رشی منی له باتی قائی
 چون هینده پوو او وزور له میژیت
 بی ریژو قه در به سووکی وه کبای
 دهت روانی درای له ژوری تا قه
 ههرداخ بوئه وهی که فه رشی من بووی
 میراتی به ریزی کاتی نالم
 هیلانه بی موربانو میرو
 هیند کوئی رو داوه دیوی قائی
 مه معلوم نیه کورتی یادریژیت
 گه راخه ری پیاوی دهوله مهنده بای
 بیان ده کوئی شتیکی تا قه
 هه ربویه له نرخوبایی ده رچووی

ئەي كونهٔ فيقى زوربه نرخم
 هەرچهنده نهماوه رايهل و پوت
 لیت حالی بی کاری گیتی بهرخم
 دهستم لهلمم ددهدم دهسابوت
 هیندهم لهگریوی قهرزی دانای
 زوت بوو یهوه وهک ئەمن دهاوای

(شاعیری شیعر دز)

شاعیریکی شیعر دز
 دەي خونیده وهله کوری
 پیاویکی هیندی وریا
 ئەمه شیعی حافزه
 وه لامي داوه هونەر
 شایهتی ئەم و ئەم بن
 کوتیان ئەمەنی ئەتو
 حافز حەوت سەدسال دەبی
 هەرگیز لهشیراز نەبووی
 کوتی خوم لەوی نەبووم
 بو خوم ببوایەم لەوی
 حافز لەمەنی دزیوه

دزی شیعی له حافز
 لهگاده چو بیوری
 نه راندى ئەو بەسەریا
 بوچی لی دهکەي گزه
 لهخومه شیعیرو رونەر
 حافز دزیوه لەمەن
 پەنجای دەبی بیدرو
 میژووه پیمان دەلی
 لهمالی خوت دەرنا چووی
 حافز دزی بهروو بووم
 ئەي ده ویرا دەرکه وی
 بولییم دهکەن قریوه

(ههزاری تامهزرو)

جاریکی من به سفرهیی شیوتاشنابکه
 وهبزانه نهزری نهنگته یاخیری پورهکته
 چتپی دهلیم چهلیکی ئەتو کاکه وابکه
 ئەم قهرزه کونه تووسەری مامت ئەدابکه

ژیر دهوریهک پلاوی سپی رانی رابکه
 بوپر به سلی بهرخی قهلو دستویابکه
 دیلم له دهستی نهم و گیانم ره هابکه
 بیژی بهیهک هزارونه دار عیشتیابکه
 دهردی زگی هزاری بویهک ژهم دواکه
 وهک مالیاته جورمی هیه هره هرابکه
 دیته دهری له چنگی تهو کابه بابکه

هیندهی پیناوی نیره قهلی سر بره گورج
 گهر بیت گرانه عهسته مه بهر خیکی سر بره
 ئه سپیکی سرکه شه نهم سمه ندی که
 چهند خوشه پیایوکی خاوهن دراو و پیایو
 وهک دوکتوریکی حازیق ولیزان به پیایو تهی
 گه روانه کی به زوری ده کن لیت ده ساوسوول
 گهر خوت نهمه خشی مالو دراوت به پیایو تهی

(پاییز)

تینی گهر مایه نهماتیشکی همتا و زهر دو زیر
 وهکو مئم مووری به پوزی پشت میز
 با وهکو ده عیه کهری زوره هل تیز
 مهستی ناتوانی بکا ئیتر گیز
 قهل قره دی تو ده کا قیزو فیز
 وهک سوپا و هیزی مغوول و چه نگیز
 کهس نیه بییه ئیتر ئه ویز ویز

خاله بروانه ده سا هاتوه دیسان پاییز
 مل هوژی پایزه کیف بوو لیمان
 هل مسا ده عیه دهکا سر لکه دار
 باخ ئیتر جیی نیه بوژوان و کهلین
 تیک چو هیلانسه له قومریو بولبول
 میش که دهت دی لهوزه چوته دهری
 ئیسته باله شکری میشی فوتانند

(کاری عالمه پنگه)

ههروهکو کایهکی له بره دنگه
 ماسی مهزلووم دهخوا که بی چنگه
 ههرچی لایهک دهچی پهتو سنگه
 لاله قازی نه بو بکا منگه
 وهکو پاتول گورا بهدو لنگه

کاری نهم عالمه هموی پنگه
 زور کهران وهک نه قهی له ناوچوما
 دهره تانی نیه بو ئازادی
 دادی مهزلوومی قهت نه بیست زوردار
 بهلی گوراوه ههرچی دهی بینی

(دهسامن)

لهژینی ناله بار زور نارەزا من
 بهی پاره بهلام هەرموبتهلامن
 بهلام زەنگ زەردو کرپی دستوپامن
 دەسای لیغه و بی موتتهکا من
 لەشیریژ دەرته جو چیشتم دەسامن
 دەسا بههروو بەشم هەرناسەزا من
 نەبوو حالیکی واهەرگیز لەلامن

ئەسیری پەنجەیی دیوی قەزامن
 بریک غەرقة لەناو ئالتوون و پاره
 وەکو خێگەتی بەفوو حاجی مساوہ
 کەحاجی خاوەنی ویلاپە. باخە
 نەهارو شامەکە یوقلەو مریشکە
 ئەگەر دارایە دەگری بەزم و ئاھەنگ
 سەیلی مامە حاجی هەر بزە ی دی

(عەلی مەردان خان)

کوردی

دەک بەلا هەرچی هەبە بیتە سەری
 بۆمەردایی بەرۆژتێ دەتە قاند
 نە ی دەبێست پەندی لەبەرکەللەکەری
 تووشی با دە ی جنی وەک قیمە ی ورد
 ئاقیمەت بو بەچی ئەو مەبیتەر شووان
 زەحمەتی بابی هەموودا بەهە دەر
 چاوەکەم نەبێ عەلی مەردان خان

فارسی

داشت عباسقلی خان پسری
 مدرسە رفت ولی درس نخواند
 پند و اندرز نبودش اثری
 پدر از دست پسر خون می خورد
 پسری خیره سری درس نخوان
 حرف و پندی نشنید ز آن پدر
 ای پسر جان من این قصه بخوان

(ئەمن و حافز)

کوردی

لەناو پەزارە وە پێچرام و خەم کەتێ گرامند
 فرووج و گوشت و پلاوێ هەمووژە مێ ئیتر
 لەعە پشو نووشی زیانت مەکەتو کورتایی
 زەمانە دای لەلم زەللە یەک بە نامەردی
 بلی بەوانە کە هەل دین لە پیاوێتو چاکە
 کە پێتو بیوێ فایبێ زە فیقان بنووسری گشتی

فارسی

رسید مژدە کە ایام غم نخواستد ماند
 پیاز و شلغم و ترب و کلم نخواستد ماند
 کەباغ و خانە و مال و حشم نخواستد ماند
 رقیب نیز چنن محترم نخواستد ماند
 کە جز نکوئی اهل کرم نخواستد ماند
 دو قطره جوهرم اندر قلم نخواستد ماند

(ژن و میردی ئەم زەمانە)

— لەگوفاری گالتە —

فارسی

تا مساوی گشته با مخلص زخم
 لحظه فارغ نیم از قیل و قال
 می پرد خانم برویم چون پلنگ
 وای اگر از خانه بیرونم کند
 دوش بعد از جنگ و دعوای زیاد
 گفت باید کارها قسمت شود
 کارهای خانه زین پس مال من
 عاقبت راضی شدم از بیم جان

کوردی

هیندە نەرۆم کردوێ پچرا چەنەم
 هاتە بەرچاوم لەدە عوا دانەنەم
 وەک پشیلە دەی گری چنگی شەنەم
 جیم نیهلی بێرەوم بێرۆ چنەم
 دیتی نارۆم پیوێ نووسا و وەک گەنەم
 من لەمالی بێم کە بشکی تەن تەنەم
 وەک قەراوش مال بمالم لەوپەنەم
 ئەولە جیگە من بێ ئەمنیش بێ خەنەم

(گردد بنسان یگذرد سال دگر — من بجای زوجهام آبستم)

(ناشقه رووته)

گوڤاری گالته

کوردی

فارسی

بو عاسمانی عیشقی شه تو حاجی لهک له کم
 وهک قنگه لاشکی پایزی بهرگیژه لووکه خووم
 شیربووم و بوومه ریوی شه ویستا ههنا وه کم
 بو سوودی خوومه هه رچی زیانی له تو وه بی
 بووهی نه رومه جی بهکی دی بیهه کوله که
 هه رشوینی من ده چم که بفرموی له به حرو بهر
 فرمووت که چی بی ویستی من و چم دهوی له تو

در حوض اشتیاق تو مانند اردکم
 یعنی که در هوای تو چون باد بادکم
 با آنکه در مبارزه چون مارمولکم
 نقدش کنم اگر بزند مدعی چکم
 کن نصب زیر چادر خود همچو دیرکم
 بر آسمان اگر بفرستی چو موشکم
 جانا اطاعت تو مرام است و مسلکم

(میرد کردنی کیژی ئیستی)

کیژه چهرخی نوی به میرد بیک هاوسه ری پیدابکه

هاوسه ری یاهاوده می یا سپه ری پیدابکه
 بو شهوی رای بویری ژینت خاتو خاتون بی له ژین
 بو کربینی شت له بازار ناشپهزی پاچا پهزی
 لازمه بهر دهستی بگری شت به ری پیدابکه
 بو شهوی فرمان بهریتو رامو ته سلیم بی له لات
 هه به لینگه کی که وش لیده ی نوکری پیدابکه
 بو زه مانی شادمانی به زمو شاهنگی شهوی
 ورچیکی عهملای مالی عهنته ری پیدابکه
 ناکه وی هه رگیز له ژینا گه ربه سواری که بر پروی
 لازمه بو که سواری مه پته ری پیدابکه
 ژن که بی میرد بی وه کو که شتی مه لیوان مردووه
 لوتکه سی یا کو گه می بی به نده ری پیدابکه
 دایکی حارز بو له ویدا هاته جوابو پی کوتم
 قهت مه لی میرد بیژه نوکهر بار به ری پیدابکه

(میراتی زالم)

میرات گریو کوریکی هر له مالئی
 له خو شیدا نزیك بوو بگری بالئی
 سی چوار خانووی به زرچند فهرشوقالئی
 هه بوو هرچی بخوازی تو له مالئی
 ده زانی گهرچلونه پیاوی حالئی
 به جوریک نهو له بابی هاته پالئی
 درو . سودخوړی . زولم و میشکی خالی
 خدهو خوی پول پرستی بومه تالئی
 بزاین چون ده بی باس و هه والئی

ده لین زالمی کوتابی هات به سالئی
 له مرگی بابی هیڼده شادمان بوو
 دوسی باخی به میوه و چندی مه زرا
 مهرو و مالآت وده غل و زیرو زیوی
 وتی پیاویکی خوش مرخ وقسهی خوش
 له نم مهرحومه کور میراتی خو برد
 ده ساره فتاری میراتی له نهو گرت
 دلئی زهش عاده تی کون بیری تاریک
 به لئی میراتی باوکی برد کورئی رهش

(زمان)

سهرم سوړ ماوه عه جیب شتیکی
 پیت وه دهر ده خهی ماشینی چاپی
 دل یا شاد ده کی یاپه روش ده کی
 بیگانه به تو دوست و خزم نه بی
 چت پی ناکرئ سهره سوړ نه تو
 خوینی هزاران زانته ناوته شت
 لهدس زمانسی خراپ زوو هه لین
 هتا سهری زهش وه براندها
 سهره برین ده دا نم گوشته له ته

زمان چی نه تو گوشته له تیکی
 خه زینهی و تهی چاکو خراپی
 وتهی شیرین و تال وه دهرده خهی
 له تورا پله هرزو نزم نه بی
 به دژ من ده کی باوک و کور نه تو
 کلیلی دهرکی دوزه خی و به حه شت
 پیشینیانمان له پهندها ده لین
 زمانه سووره، که ناداهه دا
 زمان که بلی سهره ره حه ته

(حلال زاده)

سالی سیه می لهسفر پیاوی
 منالی نه مو و جاگی کویر بو
 گهراوه مالی مندالنی دی
 سهری سورما بو نزدیک بوشیت بی
 کوتی به نه که ی چون منالت همن؟
 خیزانی کوتی نهوی گه وره مان
 دیسان نهویدی دوهه منالم
 شهویکی هاتیه خه ونم کابرا
 له دوری مالی نه حجه می تاوی
 کیل گهی زاو زووی کرال و بویربو
 هاتو چوینانی ناو دالانی دی
 بلی نه م سیانه منالی من بی
 من لی ره نه بووم کچی نه دهی پهن
 شهوی سهفرت لی هاته جمان
 نهویش چوزانم نهی پیری زالم
 گورچی گو راندت کاری بوکرا

له بر خاتری نه دوو مناله

له سیه م گهری رو ناکي ماله

(سکالای هه ژار)

هه رپه ژاره م خوارد هه تا کو زور له خوم بیزار بیم

برستی باهه ربوه ستنی بوچی هیندی کار بیم

گه رچی پاره ت بی هیه بهرگ و لیباسو جلکی زور

هه رده بی من بی کهوا بی کوتو بی شه لوار بیم

من نه گه ر ته نیا ببوایه م شت گرانی هیه نه بو

نهک وهها تووشی خیزانی زور بو بی نه ژمار بیم

تووشی مندالی چنو کو چلمن و ورگن بیم

تووشی بی ئینسافو خه لکی مل هورو لاسار بیم

وهک هیلانه ی زه رده واله مالی من هه رها ژه یه

نهی خودا مندالی چی بو تووشی مشکومار بیم

بوچی تووشی قه رزو قوله ودهس برینی ناروا

بودزیو بهرتیل و حیه هه رده بی ناچار بیم

روزی خه لکی کرده همبار مامه حاجی گوئی بزم
 وه خته لم داخه به جارئ شیت وگیژو هار بيم
 پیاوی چاکه هینده قهرزی خسته شه ستوم پاره که
 ههروه کو بارگینی باری هه رده بی ههوسار بيم
 سه ده هزار خوزکه به دوو پیشکو روته یلو مشکومار
 دهردی مندال هینده زوره هه روخوم زامار بيم
 ئیشی گیانم هیندنیه وهک ئیشی پرژانی دلم
 دهردی خزم دوستی دو روو نایه لی رزگار بيم
 من که بروام هه ر خودایه هه ره شه وه پیلیم گری
 مامه سوئی پییم ده لسی تاویستی بهردو دار بيم

(حوقوقی به شهر)

له وسه رده مهی لهزه ویدا نرا حوقوقی به شهر
 که یشته شهوپه ری عاسمانی زاقو زووقی به شهر
 له داخی دهنگی دههولی عه داله تی بی ناو
 به جارئ هاته ده ری هه رچی بوو فجوو قی به شهر
 بی شیل کراهچی مافی زه عیفی دنیا بوو
 سه ربی کلاوه . رووته به بی توتنه چبو قی به شهر
 گورگن وه کووه بونو ده کن شوانی بوگه لان
 ده برن به هیزی که لپی سته میانه وه عورووقی به شهر
 داشداری خوی چه پوکی ستم سه رزه عیفا
 صالح ئه مانه بن وه ره سهیری فسووقی به شهر
 پاریزه ری که ریگه بهستی له مافی خه لک
 بهم ریگه به ستنه هیشتا ده لی ترووقی به شهر

هیمنی نه ماوه روپی عه دآلت له عالمه
 نالیم ټمه خو قوقه ده لیم پی عوقوقی به شهر
 نهی دی زه عیفی مافی له دنیا له داری ټمن
 کوا ټمنه ناوی به ټم چه شنه یه شلووقی به شهر
 جی ریش سپی گه لانو نیوانجی له عالمه من
 خویان به داخوه که نه بان دی بلووقی به شهر

(توبه‌ی سوفی و سوو)

— له توبه‌ی پیشوو —

تا کو ټیسته وهم ده زانی قسن و مرقده چاکودار
 چاره نووسی من به وانه هرچی بی دارونه دار
 وهم ده زانی سهروه جاغ چوون ماچی کیل به ردلستنه وه
 زرقو زوزی زور ده کاتو دین و ټیمان ټیشوکار
 پیم وه بوو چل دانه گرتن چاره نووسی من ده لی
 وهم ده زانی فال ونوشته من ده کهن زور به اختیار
 نهم ده زانی نوشته نووسو فال گرو دوعا فروش
 ده سرن چاوان ده بهستن حيله بازن نابه کار
 وهم ده زانی نهخته شالی له رزو یا ووتو دها
 گه رپه روپهک ټوله دهس که ی نات گزی دوپشکومار
 وهم ده زانی فوی خه لیغه چه شنی فوی عیسی مه سیح
 هوئی شفایه بوگول و ټه فیلجو کوپروشیتوهار
 وهم ده زانی ورکه نانی مالی شیخ بیت زورده کا
 بیخه مه ناوکه ندو ټاردم زامنه یهک بوهمزار
 وهم ده زانی ټهوپر یسکه ی کاتی ماچی دهستی شیخ
 نامه ناومشتی گوناخم نامینی وهک به فری پار

وهم ده زانى بزنه ټه سټوړيگي پايژبوې بهرم
 من له قيامت سوارى سهرشاخي دهم ناکه و منار
 خو به لام ريگه ي چهوت بوو هرچي کردم وانه بو
 ريگري ريگه ي به حهشت بو ني بهري ري چه وتولار
 تي گه يشتم غه يري خوايهک وابه هيژه و مسيره بان
 هر ټه وه تنيا خودايهک هر ره يه وهر پايه دار
 هر ټه وه روژي دهره به خشنديه هرچي هه يه
 بونو مانم هر به وه خاوه ن ټيراده و ټيختيار
 به ختياريو چاره نو سو روژي ټيمه هر به وه
 يارمه تي هر له و ده خوازين ره حمه تي زور بي ژمار
 غه يري ټه وکس ناپه رستين چونکه ناميني شتي
 غه يري زاتي ټه وله عالم هر خودايه بهر قهار

(گوڅاري جواني)

شيعري — ټاشقيم

ده قي گوڅاري جواني ناوي ټويه
 همو هل پيتي ټه لف بي من ټه وين بو
 قوتابي مه دهر سه ي عيشق و ټه وينم
 به روژدا دهر سي من شهرحي بزوته
 له لام روژي بيروهوش ټالوزه فيکرم
 گلوبي کاره باي کولممت به گر شه ي
 ته نافي زو لفه که ت با بيته ټه سټوم
 سهرم وهک گوپه ژير همنکاوي ټويه

پندی پيشينيان

(الف)

- خودا گه ورهيه ده سازي کارم (نه گهر تونه بي هاو کار و يارم)
برا آتاجي برا نه خوازي (نهم دهس بهو دسه نه بي نيازي)
که ري بار نه به رده بري کا و جوي (نه سپي چاک آليک زياد نه کاله خوي)
زه گهز هرچي بي نه و شوينه ده بري (نهوي له مشک بي هه مانه ده بري)
هيلکي وه رگره به نيوي دياري (نه سپي پيشکشي مه روانه زاري)
و شتر به قه پال په موبو ده دري (نه ستوي کهل کواني به تيغه ده بري)
بيانو گر روژي هر ههل ده تيزي (آش له ميزتن بي آخري ده ميزي)
ميوان رويني هيري ده ميئي (آو ده روا به لام خيز جي ده ميئي)
آوي قوراو بي چومي ده کاليل (آوالسي قزه ده تکا له سميل)
شويتک کشايي ده ميئي هروا (آوي به جوگي روی بي هرده روا)
که نوشت نايي ده نيشيش مه به (نه گهر گول نايي ده در کيش مه به)

ب

- بوقله ندهران هاوین چ زستان
 لای زالم ریوی لای مه زلووم شیره
 کوا ریوی مالیټ وهک هنده رانه
 به خهبال پلا و خوان زهنگین نابی
 و شتر لهخه و یا بهپه مو ده دري
 هه به فیتوویهک ههل مهخولی چهلتي
 ههتا به دووربی له قره و کیشه
 دزیش دیواری کم قهوهت دهبری
 به کیسهی خالی ناگهپته شان
 کهر بو که مایهک دهچپته سهما
 (بو دهسه وستان گهرمین چ کویستان)
 (به کهر ناویری به کورتان فییره)
 (به رد له جیگهی خوئی قورسه وگرانه)
 (به ههلو ههلو دهم شیرن نا بی)
 (بی کراس له خهویا گزه جا و دهبری)
 (بهکه و چکه آوی مهکه وه مه لی)
 (به قهدهر به زهت پی را یکیشه)
 (به ره هه لهلای ته نکیه وهدهدری)
 (به لایاران قهت ناچیه هه وارن)
 (بیچوه گهدا مه خه ره ته ما)

پ

- بار آشم هه بی هه ده بی نو ره
 بهشه مال نه بی کور بوباب ناگری
 گورگی بهش خوراو شهویش به وگویره
 لهوه که متر با زور ناحهز ده بوو
 خو گولیش وایه هه ریهک سه ردهمه
 ههتا به دووربی له قره و کیشه
 به گویره ی پارهت ههل گره دهره
 جوریاو چیشنانی لی بوته شهوی
 بزانی ستهم چه ند جهرگ بره
 (پشت دانه وه ینم بارکه رم زوره)
 (پیټ دهلم مامه چوله که بگری)
 (پشیلهی بی بهش دووگی پی سویره)
 (پهشیمان شاخی بوایه سهده گزده بو)
 (پیوای آقل بی ته منی که مه)
 (پی له به لای خوت زیاد رامه کیشه)
 (پاروو به قهدهر دمی خوت بگره)
 (پهپوو لهی لی بووه به زره که وی)
 (په روویهک له خوت دهسا دادره)

ت

- (تڦى به رهو ژوو دیتته وه بوږ خوټ)
 (تڦى کوشینی ته ما باویشکی زوره)
 (توږ پینی کهرځ شادیانهی سهگه)
 (تاس بشکی بهلام نهوه کوو بزری)
 (تهشی زسی باش په کلکی کهرځ)
 (تڦى گهیشتنی زور خوشتره لهلاو)
 (تیر له که وان دهرجی ناگه ریتهوه)
- ته وهی که دهیکه دیتهوه ته ستوت
 به ته مای جیران دهستت مه شوره
 نیریش جیژ نیټی لهکاتی ته گه
 مه رگ خوشتره نهک ناموس بدری
 تهشی ده رسی نالی ناکری
 تڦى نه گهیشتن به لایه بو پیاو
 نامووسی دوږ راو ناسرته وه

ج

- (جځی ژم بکه وه جابی چه قینه)
 (جهرگ که نه بوو سپه لاک چیه)
 (جوږ به دیوار دا همل دهگهرینی)
 (جولا به سهردرځ خوځ نارازیه)
 (جاو به قیمهتی تهتلهس نابینی)
 (جوگهله کوانی دهريا لیل دهکا)
 (جلی خوار کردوه دیسان چباسه)
 (جیکلدانه کهی همر نهوهند دهبا)
 (جووله کهی نابووت لدهه فتهری کون)
- بیر له قسه کهوه جا بیدرکینه
 غیرهت پیویسته چهک شتیک نیه
 کللوی بابای عه پار ده فرینی
 همر کهس کاری خوځ جځی بی وازیه
 سوالهت جوانیش بی ناگاته چینی
 چون پهله پینکه کهل تخیل دهکا
 همر جووتهی ماوه باشی بناسه
 له ونده زیاتر توده تویست چبا
 له قهرز دهگهری خوټ دهزانی چون

ج

- یه کتریان ده‌خوارد ئهم دووبرایه (چاو ئەگەر لووتیان له بهین نه بایه)
 فره‌که‌ی خودا ئیشی نا ته‌مام (چیشتی دووکابان سویره یایی تام)
 مشک و پیشیله ده‌رچن له و ماله (چوارپی که‌ی سه‌گه‌و کورسی ناوماله)
 خوٚ چووو چبووش ژیان ده‌کا تال (چیه چپ یا خوا نه که ویتنه مال)
 پردی فروفیل و هک موه باریک (چومی به درویه سه‌چاوه‌ی نزیک)
 آوینه‌ین بو‌یه‌ک گیانی شیرینم (چون لیم بروانی من وات ده‌بینم)
 به زور ئیش ده‌کری ده‌زانی بو‌یه (چو ماغ ده‌زانی قوناغ له کوپه)
 ده‌رکوت بو‌مان که ئه ویش به‌گه (چه قه‌ل مه شه‌وره‌ء ئاموزای سه‌گه)
 آوی تاماوی ویز راوی ده‌تکی (چهنه زورلی ده‌ر شه‌ ویلکه‌ی ده‌شکی)

(ج)

- نامووس شووشیکه که شکا شکا (حه‌یا فه‌تریکه که تکا تکا)
 چه‌پله‌ش به‌ده‌ستی کوا لی‌نادری (حهلوا به‌لاقی هه‌رگیز ناگری)
 له‌حیز وقزه ده‌بی لی‌هه‌لین (حیز به‌خاللی خوئی فی‌ره واده‌لین)
 آسن هه‌ربه فوو بو‌نه‌رم ده‌بی (حه‌مام به‌تران کوا گه‌رم ده‌بی)
 ده‌ساحلال خورپیاوی خوئی ده‌وی (حه‌رام ئه‌وه‌یه وه‌ده‌س نه‌که‌وی)
 شت که مفته‌بوو لی‌را نه‌وه‌ستی (حارز و بزر دیتنه به‌رده‌ستی)
 دایکی پی ده‌وت ئه‌ی چاوی دایه (حه‌وت می‌ردی هیشتاله ناوچاودایه)

(خ)

- به‌گو‌یره‌ی هه‌ل گرپله‌ی ده‌داتی (خوا کیو ده‌بینی به‌فری ده‌خاتی)
 روزی گیان له‌به‌رشه‌ل و کو‌یر ده‌دا (خوا بو‌ ده‌عبای کو‌یر هیلانه ده‌کا)
 نا‌قی کراوه که وایه بو‌یه (خه‌بری زور دوور ده‌لین درویه)

جه حیل بی فیله هه رپیره وایه
شیری رَق ههستاو ناوهستی له لان
مه بهستی تویه آمانجی کی بی
پشتینی نیه گرووی بو پیچه
وهک دارتاش له دار مام جولا له بن

(خهتی خوار له ژیر سرگا پیر دایه)
(خهنجیری ده بان دهکشی له کالان)
(خه سوو له گهل تومه بووکی گویت لی بی)
(خوی خهوی نایهت بیانووشی کیچه)
(خهله فروش ههوال ده پرسی له من)

د

هه رله خویه تی کرمی هه رله شی
هه رگیز بیگانه تو وه خوی مه که
قهلات قایمه له پشت ته ستووری
هه ول وشه کهت بوون مایه خیر و بیر
شیو نابردری بهتاقه گایه
پیروزی چه لیک بو ت دیته پیشی
گوپلکیش له په مو یا خواتیر نه بی
ریگهت بو دهکشی له پرده بازه

(دار به هوری خوی نه بی ناقه لشی)
(ده مت پرخوین بی لای کهس روئی مه که)
(ده راوت روون بی شهوه زوو سووری)
(دهستی ماندوه له سهر زگی تیر)
(دهستی به تنی ته قهی لی نایه)
(داری پیر جاری بازلی ده نیشی)
(دز به هیج مالی یا خوا فیزه بی)
(دایک بیینه و کچی بخوازه)

ر

ده رده کهوی بو ت کاکله یا پوسته
چهک بو هه لمه ته ملوینکه بو شه م
توانایت نیه رقت هه ل نه سی
نه وهک هه زار روژ تو به مامری
شه ر ده رکی گرتی دهس بو چهک به ره
هیج وه پاش نادا ده ساله بهر خوی
وهک و شتر له خه و به په مو بدری
ته قه ل هه ل وه شا شه وی وادوری

(روژی ته نکانه مه که کی دوسته)
(زه خش بو روسته م گاران بو دوو شه م)
(رامه سی هه تا دوخینت نه پی)
(روژیگی بی به که له شیری)
(ریش که هات تووش بووشانه هه ل گره)
(روئی خو به تی دهیدا له سهر خوی)
(رووت له خه ویدا گه زه جاوده بری)
(ریسکه ی دیسان بوته وه خوری)

ز

- (زمان بهيلی سر بهله حهته)
 (زه مان هميشه بوټو ناگهري)
 (زهوی ههرتوويک کي لي بجيني)
 (زالم زهوالی آخري بوډهبي)
 (زور کوتن دهسا هه قورثان خوښه)
 (زگ کس نهی دیوه تيشوو ههل گري)
- سر بهرین دها نم گوشته لهته
 بوخوت نازانی چون وهر ده گهري
 لهکاتی خویدا هه رنهوه دینی
 روژیک هم له نان هم له دوده بی
 زور ویز چ وتی چ میشکی بوښه
 وهک تهن دور ده بی دایم تی خری

ژ

- (ژن ده لین وه کوو هه سانه بو میرد)
 (ژن ژانی هه یو ژیانیش هه یه)
 (ژن له بی کسهی ده لین هارده بی)
 (ژیشکیش منالی خوی زور بی جوانه)
 (ژه کی که ری یان بی ده ر خوارد داوه)
- ژمیان هه سانه نهویدیان کیرد
 له کوی دهر د هه یه دهر مانیش هه یه
 وهک له بی که سی پیا و هه ژارده بی
 ده لی خوژگای من به آوال دوانه
 جئه گهر وابی دهسا ته واوه

س

- (سه ری بی روزی له زیر خاک دایه)
 (سهگ به زوری کلک ئیسک ده شکینی)
 (سهگی تیز بوچی پترراو ناکات)
 (سم سمی که ری چنگ چنگ مه یاسی)
 (سه ریکی هه یه وه هزاران سه ودا)
 (سه ری نه چیتنه ناوجه رگه ی کومهل)
 (سهگی کونه ماسی پاسی جرت آوا)
 (سهگ زمه ر ناکات ده گاته به هار)
 (سهگ و مزگه ویتان نه کوتوه وایه)
- تاسه ربمینی روزیت له لایه
 کوخابه ناغا زورت بو دینی
 گورچووی پر هه رگیز له کس قاناکات
 سه رم له م کاره تاجب ده ماسی
 دهر زیه کی هه یه وه هزاران هه ودا
 بو ترین چاکه وهک داری گندهل
 نه توش وه کوو من بیستووته آوا
 کی مرد له برسان هه تا شیت وه هار
 چون ریک ناکه ون نم دووه وایه

(ش)

- (شهر بهچک دهکری مامله بهپاره)
 (شملنیه بهلام ههرپای شکاوه)
 (شیته بوشیتی دهلی بوم دهلوی)
 (شهر لهبهتالی گهلی باشته)
 (شرعی مار چیه دهلین بهداره)
 (شیر لهلان دهچی چ نیرتی چمی)
 (شهتان پهلهی کرد تا چاوی کویرکرد)
 (شق له بارانی پهله زورتر بوو)
- قسمی له میزه نهه مروو یاره
 زور به نامووسه و حهای تکاوه
 بوهرکمهس بلوی ئیتیرلی مه دوی
 لهلای من وایه زور لهولاش تره
 مه حکمه می گورگیش ههر به پلاره
 تهوفیری نیه هم بی یا ئهوبی
 تالووکهی آشیه زچیشهکهی سویرکرد
 شهقلی نه شکابوو پاشی مورتر بوو

(ف)

- (فهقیری خوشه قورتی ناخوشه)
 (فیکهی خویهتی دهی ناسینهوه)
 (فهقیرده یهلی له آش بیتهوه)
 (فوتهی حه مامه به بهرخه لکوهه)
 (فیلی شای دیوه ده ماغی به رزه)
 (فیزی ناهینی باوکی بدوینی)
 (فیکهی سمیلی دی له دوورهوه)
- هم خهته بهره و هورتی ناخوشه
 دهزانی بهچی دهتا سینهوه
 دارا وانکات آواش بیتهوه
 ئهوانت نهوی بهسه د که لکوهه
 دهخورن بهخویان بریک لهم عمرزه
 به پهله پیتکه خوی ده ته کینی
 پیروزی دیاره له و سنوره وه

(ق)

- (قهله به قهلی کوت بو وا روو رهشی)
 (قسه ههر هیئدهی که کهوته زاریک)
 (قهرز کون دهبی بهلام نافهوتی)
 (قهزای دیزه یه له گوزه کهوت)
- وه لآمی داوه توخوت بی بهشی
 ده رواتی له پیر کهوتوته زاریک
 ههق له ناو ناچی به هیج ههل کهوتی
 نه قیزی دیزه له بوزه کهوت

گولیش یه کیکه باقی بزاره
به قهده تازه کی تو دهره تینی
خور له زستانان هه په تی به ره و

(قسه هزاره دوانی به کاره)
(قه په گول شه گهر زوری بوینی)
(قه دری مانگ نیه تا نه گاته شه و)

(ک)

ژیانیان له سه ره یوا داناهه
هه رشت له جیگه و پله و راده ی خوی
دهک سندان یاخوا له بناگوی دهری
دوور تریش بر ووا پایهک به ولاتر
به لام من ئیژم وه جو تو پیده
سه د کراس بدری به بیسی چاکی
رووته له هیچ کوی که سه نه یگرته خو
تاوان بار سله قوت وو شیاره
گیرفان بوپاره ده گری و زوره ی دی

(کویره تا ماهه به ته مای چاوه)
(که نگر و ماست خوشه به لام واده ی خوی)
(که یکم داوه ئه من به کهری)
(که ریچته به غدا نابیته ئیستر)
(کهر به جو بدری ده لین شه هیده)
(کراسی بدری ئه تو به پاکسی)
(که واکه وایه که وانا بخو)
(که دار هه لینسی سه گی دز دیاره)
(که وش سی ره ی دی زه گی قوره ی دی)

(گ)

خوله لاسو وکن نابی آوابی
نیری پیرگیسک ده ی خاته ته گه
پشیله ئاشه پز که سه نه ی ده دی چشیت
ده لیم بیژووه گهر بیته قینی
هه وین هه رچی بی ئه وه ی لی ده گوی
که سه په یدا نابی که چاکی بیژی
سروشتی وایه هه تاکو ده شکلی

(گولیکی خو مالی قهت به گانایی)
(گورگ که پیربوو مه خسه ره ی سه گه)
(گامیش بالی یا یونجه ی نه ده هیشته)
(گیسک له دایکی خوی ده مر قینی)
(گیا له سه ر بنجی خو به تی ده روی)
(گلوله ی هه رکه سه که و توت له لیژی)
(گوزه چی تی که ی ئه وه ی لی ده تکی)

ل

به آردم کړی دهرکهوت سوږسته
 لهم باریش دهدا ښو له ښم باریش
 بی دهسالا تهو چون له ژیر خاکه
 ماسی ناگری له ههر ژووباری
 یالو میوانه کی ده لسی ده ژوم
 ژوو لهو مالکه که گوره دهرکه
 له سوران ههوی له شوانان خهوی

(لام و ابوو دوسته نم زانی کوسته)
 (له نالیش دهدا ښوله بزما ریش)
 (له دوای مردوان ره حمهت بوو چاکه)
 (له هه موو هه ورې باران ناباری)
 (له وه بترسی که ده لسی ناخوم)
 (له کو گای گوره خو له وه سرکه)
 (له زستان شهوی له پیران تهوی)

م

پچرا به جاریک مهرگی به رده وه
 به ښه نی مه به دیت که تیت هالان
 ده لیم بزوانه له بهرو میکو تی
 کیژی ناحه زپش بوو کی بابیتی
 له زمانی خوش ماریش نابی ون
 گه سکی له کلکی ده به ست له به نه وه
 وایی شه پتانی له حاند به زیوه
 خوی بی را دهنی که من و اچاکم

(مریشک لاسای قهلی کرده وه)
 (مهرگ شادیه له گهل آوالان)
 (مه بزوانه ښو له بهرو سه کوتی)
 (مالی قهلب سهره ساحییتی)
 (مار به زمانی خوش دیته دهر له کون)
 (مشک نه ده چوو له ناو کونه وه)
 (مه کو له جولاهه دلین دزیوه)
 (ماسی له ناو گوم ده به خشی کاکم)

ن

ژیره خمر سیال وته شیرین بی
 ښو وته خوشه چنده هاسانه
 نه هاتی خیزان خو نه ویستیه

(نانت جوین بی و خولکت گه نمین بی)
 (نازانم ده لین ره حتی گیانه)
 (نا مو پهرستی دل شکستیه)

که ببری بدهی پر به ده شتیبه
 هرچی پی ده لی هرده لی بایه
 دهس مایه جوانی و سهرده می پیرین
 نه دینی ههیه که شتیا بی با
 تاوی ههل ده خولی ده لی مه زره قه
 من پورو مه روم هر بودوم دهوی

(نهوس که بیگری ههروا مشتیکه)
 (نهران خو قسهی هه رله گهل نایه)
 (نو یژ کهری نورین کار کهری شیرین)
 (نه مالی ههیه که ره حمان بی با)
 (نهران سه ری زیژ ژیکری مه فرقه)
 (نیربی یان می بی من بودوم دهوی)

و

به قده کهریکی ده مینبته وه
 هه رنا حالیت دی ناوی کهرینه
 پیشلهش خهونی هه رملو مویه
 به آردم کزی ده رکوت سوسته
 که واهل وه شی کوا نیوا خنی
 ههروهک دوویشکه گوچکهی له مشته
 هه ربه قسهی رووت هه یج کار ناگری

(وشتر که هاتوو کورتیش بیته وه)
 (وه ره شم کهره له وقوره، ده ربینه)
 (وشتر له خه ودا له ناو په مویه)
 (وه م زانی دوسته نه م زانی کوسته)
 (وشتر درا بوو به لمیان تی آخنی)
 (وهک نیسک وایه بی به روویشته)
 (ولاغ به وه لام قهت بار ناگری)

ه

هه رشتی ری و شوینی ره گزی ده بری
 هر هه و دایه کیش داوی پی نالین
 زالم تولهی خو ی هه ر ده داته وه
 کچیش بناسه له شوینی داکی
 نیزی کوا ده کا بو ئه و بیه بیل
 ژیره قهت مبه ده سا سولتان به
 کیچ به گای فروشت له قلیان مزی
 نوبی ونه غدبی نهک قه رزو ده بی
 یا بلی نانی من فه تیرو برشه

(هه رچی له مشک بی هه مانه ده دری)
 (هر ته ندر او یک جاوی پی نالین)
 (هه ق به هه ق داری هه رده گاته وه)
 (هه نگ بناسه تو له مایه و ماکی)
 (هه تاکوو بز ن ه کاهیه هیل)
 (هه رکه سی کهر بوو ئه وش کورتان به)
 (هه رزن له مشتی بکه ی نارژی)
 (هه شت بی له مشتی بی نهک نوبی ونه بی)
 (هه یج کهس به دوی خو ی قهت نالی تر شه)

وڪا هيٽ انجني

واده رپهري خوي خسته وهنيو قابله ميهڪ ماست
گفتا زڪه ناليم كه از ماست كه برماست

روزي ز تهى كوزه يكي موش بپا خواست
دادند ورا روغن بد بوى نباتى

ديم ناخوري خوراكي مهگه ر بوراني
ميشهات له پرا ههروه كوزا خوراني

رفتم پي خوراكي به رستوراني
گارسوني نهاد پيشم خوراك

سه ر شهقامي گرتي نهستوي ناله سوور
يا قناعت پر كند يا خاك گور

آن شنيدستي گدايي بود كور
بي دهوت چاوي نزول خوري چه پل

چاكهى له خوراي و بهدى سه ره و ژوور
شه تيان دلمه ندي . دهروم هه ره و ژوور

كبرايهك دهبي ته من به ره و ژوور
دهلين توبه كه دهلي ده ترسيم

کور بۆ بهرگری تی آخنی پهرو
خوارووی لهبیر چوو وتی بابهرو

کابرایهک دهمرد نزیك نیوه رو
لهکونی ژوروووی تاوهکو بهمری

لهره عیه تیکی لهپال قهلاغا
وتی تهمهنی خووی دابه آغا

آغا قاوی کرد لهناو وهتاغا
دهلین تو پپوه کهره بۆزهکهت

وههای فریدا میچو بانی دی
نوکه که می نوست تی هه لدانی دی

آغا نوکه ری لهجیو بانی دی
وتی به آغا ههسیبی خووت که

تهغاری ههر زن لهباتی زهکات
وتی تاثیر ههر زن بر دهکات

ئاغایه دهی دا به نوکه ریکی
گارانیان زفاند نوکه رمانی گرت

وتی چپاشه بیخوم چندزه می
وتی لهقیامت مهگه بیگه می

تووشی پیاوی بووم ناساغ بووکه می
وتم گوشت فرووج باشه بونه خوش

دهی کرد لهعاسمان ههر روزی یاسی
وتیان لهزهوی بو کهس ناناسی

مونه ججمی بوو ئهسیره ناسی
زهلامی بهلام سهرژنی پهری

آوی چوم زور بوو قوول بوو بنیشی
وتی که خنکای تف که لهریشی

هات لهچوم بدا پیاوی بوو ئیشی
به هاوریکی وت بلی بخنکیم

رباعیات فکاهیات

قافیہ دوم

کہ چہ لَو تووکی نیہو زولفہلیہ
الف وی بیخہ برہ و شاقہلیہ

گیژہ بی فامہ دہلین خو وہلیہ
کس نہماژیری نہخات روستہ می نیو

پہری بہ نیوی بہلام یک دہلہ دیو
پیاوہ ماتیکی چلون دہتکی لہلیو

مینی ژویی لہبرہ و عیسمہ تی نیو
برگی نیڑی لہبرہ و دہفری میو

بہفویہک کیوی لہیک ہل دہدُری
وہ کو دز باخہلی خہلکی دہگہری

بہرمالی لہسر آوہہ وادا دہگہری
بو ثہوی خواہنی پارہ وپلہبی

یہکی پشت ہل بکا گورج دہیخون
بوہ خوزگہ بہ سر دہمی زور کو

دوستی ثم چہرخہ ہہروہ کو گورگن
چہرخی تہسخیری کہ کہشانہ دہسا

گویز و میوژ بو یان بریشکو تو
تہ مہنیش کہم بوہ براوہک تو

خوزگہ بہو چہرخہ شہ وچہلہی میوان
کس ددانی نہمالہ بہر شیرنی

سہرویو کہ شکہکیش لہگورا بو
وہ کوئیستا کہ چیشٹ نہ گورا بو

خوزگہ بہو چہرخہ باو بوقاورمہ
قہلہو وساغ و شادمان بوخہلک

ہر کہ سیکت دہدی ددان ساغ بو
کہ ددان نایہلی زگیش داغ بو

خوزگہ بہوسہردہ مہی ندبوو چایی
عیسہ وہدکاو جغاروہ و تریاک

فکاهی خelifه زارهها

به هاو کاری قاآنی له سرکیشی (نسیم خلد میوزد مگر ز جویبارها)

چبوی گند می دهد فضای خلیفه زارها
صفی بحد یک سپاه کشیده صف قطارها
گزنده وهک دویشکها نهده نهصد هزارها
بو عاسمان عروجها چوجیتها طیارها
به رخولهها چو گرگها چه شامها نهارها
چو روبه هان داستان بلا و لههه رکنا رهها
نموده دین ما تلف له بهر در او و پارهها

سمومی ریخ میوزد له کوچه ها دیوارها
فراز راه خانقاه ز صوفیان دل سیاه
ز ریش رسته رشکها بزرگها چو مشکها
به آرزوی فروجها له خانقاه خروجها
ده ناخنن له ورگهها چورگهها بزرگها
به امری شیخ آستان خلیفه های باستان
خلیفه های ناخلف الاغ های پر علف

(ترياکستان)

به هاوکاری حافز - افخمی

اَلَا يَا أَيُّهَا السَّاقِي أَدِرْ كَأَسَاً و سندانها

که مهستی آدمیزاده ده خاته که یف و خندانها

اَلَا يَا أَيُّهَا الْمُعْتَاد أَدِرْ مه نقل و یف منها

وگف هوقه و تف شیر به که یف و نشئه سندانها

یغه یفها گفه گفها نغه تفها لغه لفا

نه ماوه عومرومالتها له نم دنیا به چه ندانها

به نه شئی شیر به هیزی وجودت مل کری بی رهگ

ده بی چشم که ی له رهنگی زهر در ره شی لیوان و ده ندانها

به ئیستیکانی قور ماوی بخوچایی رهش و لیخن

به بی حالی بی زارت ته وای قهندی قه ندانها

که نه شئمت کرد و بی خود بووی له سر مه نقل بر و مریخ

بسور یوه به هو ی چه سپیک له واشنگتون و لندانها

به عیشقی چه سبی سردانی نه گه سر بازی نه چه بهی

له ری به سنی ده بی چشم که ی له چه بس و قمتل و زیندانها

چه قه دوو که ل له بومه حوی وجودت و بیست و آواته

له نم ریگه فیداکارن قهله ندهرها و ره ندانها

کونی هوقه وه کوو مووشهک و لاتی گیان ده رو و خینی

هزارا پسیور له چهنگی نهوز لیل و دیل و به ندانها

به سردا که قوری دنیا که بی ده رمانه نم ده رده

له گویت ناچی هزارانه سحت فری ده و عزو په ندانها

(ترياکستان) آوه ژووکراوی ديباچهي گلستان

مه پښت له ترياکه وهيه من و قل که کيشاني پياوہ تي ناهيلي .
 وه هه تا مابي هيچي نيه که ههزاره داي هيلي .
 ههر نه فسي که قووتي ده دن زباني ژبانه .
 وه ههر هه ناسه يه کي مه ترسي گيانه .

له ههر کيشانيک دا دوو نه شهی تيدايه وه له ههر نه شهبک دا چورتیکی له پيدايه

(هه ليهست)

به چاوی پرخومارت کوا ده تواني سوپاسي شيره کهی زورباش به جواني

بو تو وا فووري ههر شهوه چاکه بوسر مه نقل و لای هوقه راکه
 ههر زهمي نمت بوو قوز وه سمر داکه گورت هه لقهه له زير ثم خاکه

بو چرووکی شيرهی سووخته به هه موو چايخانه يک که يشتووه .

بو تي گهني دو که لي چه په لي مه نقل ثم سهر و شهوسهري شه قام روشتووه .

ريخولهی هه ل قرچاوی مه نقل په رستان سه يره که نادرې .

چهر گي هاو مهرگي وافوور دوستان بوژووتر نابري .

ضعيف نحيف خبيث خسيس

خمار و مريض دليل و عليل

(هه لبهست)

چ خهم بۆ مه نقهَل و وافوور که تۆی ئەم رو که پشتیوان
نوقم نابیی له نیو شیره هیروین کیشه که شیتوان

هه وایک نیه له غیرته به بادراوه ثروته . لیک دهرژی له دهم و فلچه .
دا شوَراوه لووت ولچه راوه به رازه ملچه ملچه .

هه رکاتی بهکی له مریدانی گیان فیدای مه نقهَل . بنوریته وه وهک چه قهَل به ملی
باریک و له شی ره قهَل . دهستی نیاز و پارانه وه بوپاره گای تریاک پهنا قل منقله ههَل
بینی . عالیجا تریاک . شویی لی ناکات ونه شه نابیی . هه میسان . به سوز و نیازه وه
نه فهسی لی یدا . نه شهو که یفی پی نادا .

ئهم چهله به فرمسیک وه راندن . به مهرگه ریوی و خو مراندن .
مه نقهَل بینته پیشی وه نه فهسیکی ماوه دار بکیشی . تریاکی غیرته درین .
به لام دهر دوئیش په رین . دهلی . یا مناقلتی قهَد مایلت بشیرته ولیس له غیرتی .

(تریاکستان)

(هه لبهست)

ئهی دهسا روژه رهش له پی مه نقهَل نهشته بووی شین و رهش دهم ولیوت
کوا به هیژده نه خود دهبی نهشته تو که چه ند لولوله به زهمی شوت

به قرداشی دووکهل بژه کانی فهرموه فهرش خوله میشین له ناو مه نقهَل داراخات
وه به کار به دهستی مه نقهَل ویزراوه که پولووی گه شاوه و ماشه بینی و دهرکی داخات
ئهم جار هوقة له خهلاتی بهرگی حهرووکه تلهس بینته دهری .
ههتاوه کوو لهم کاته دا بکیشی سهری .

تاوه کوو بیرو و هوشیان به بای هوقة دادن . غیرته وفام و مشکیان بهم توقه دادن

(هه ليهست)

مه نڦهٔ و هوڤهٔ و ترياک و ره‌ژي عيش ده کهن تاکو نه تو چورتي بدهي
هه موو بو توپهٔ مطيعن سهر شور شهرتي غيرت نيه خوت نه شنه کهي

له تخيار دا هاتوه له سهر وکي منڦليون وه‌ري بيري خماريون وه مظهری چورت
دهران وه صفوتي قه لهنده ران وه خلتهي شيره کيشان واته آميرزا مهم دهلي خان
منقل الله عليه .

(ترياکستان)

فقد نشئت له . ياني نهی منڦه‌ليه کاني من به‌راستي ده مه ويست به شيره بي خوم
چون غيرتهتي نيه که وابي نه شهی پي ده دم .

(هه ليهست)

هونهر واده پي کوري مه نڦهٔ پهرست نه وي بو به ترياک داتان له دست

آشقاني بي تيني به نه ويني مه نڦهٔ و شيره به ته خسيري بي نه شهی هاوار ده کهن
مانشئناک حق نشئاتک ياني نه شه نه يووين نه وهی که شياوی نه شهی توپي وه دووکهل
مزه کاني مل باريک و که نفث که به بي غيرتهتي ناسراون ده لين .
ماغيرتناک حق غيرتک . واته غيره تمان نيه نه وهی که هه قی غيرتهتي توپه .

(هه ليهست)

گهر يه کي ياسی شيره بي پرسى چبي بليم من نيشان و ناوی که سي
شيره خور بي ره گن هه موو مردوو مردوو کوا ديته دهر له نه وه نه فه سي

ترياکيکي لچ شور سهری به يه خه ی سپيا له کهي دا برد بوو
 وه له عالمی چورت و هه په رووت دا خو ی بي واز کرد بوو
 کاتي لهو حالته دا سهری هه ل بری و باويشکيکي دا . هاونه فهسيکي وتی له
 سهفه ره ی .

(ترياکستان)

چوو بووی چت به دیاری هیناوه بومان . وتی له دلما بوو بوخومان . که گه شتمه
 گولی خه شخاش . داوینم پیرکه م بو دیاری ئیوه ی بولداش و قهر داش به لام به داخه وه
 هه که گه شتم . بوئی شیره وای مهست کردم . که داوئییه کهي له دهس بردم .

(هه لههست)

ئهی هیروینی فیربه له ترياکيه وه عيشقی
 سوتاو ه دل وجهرگی ره شه لیوو ددانی
 هم تازه نهفیس لی دهره موعتاده به بمری
 هه کهس نهفسی بی نیه شه و آشقی گیانی

(هه لههست)

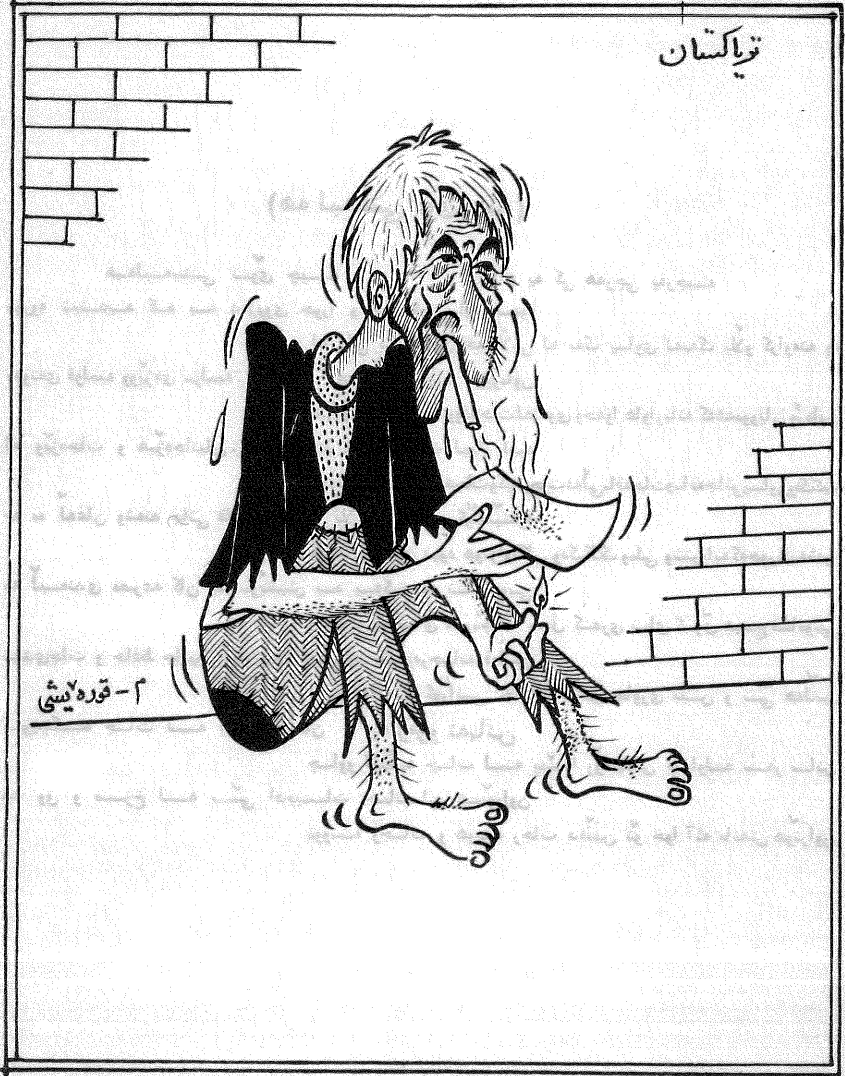
ئهی گوره تر له مال و که مال وجه مال و نه قل
 وه سفت چلون نه کهم نیه بی شیره دهر بهرم
 ئهی خوشه ویستی عالمی چورت پیت له سهره رم
 گه ر تو نه می دیاره به آخر دهگا ته مهن

(هروئین)

دژی پیاوهتی

ټیټه لاهه له مهو بهر که وه کو لوعبه تی چین بو
 ټیټه داخ و ههزار داخ که فیری هروئین بو
 ټیټه روومه ته ټیټه کولمه وه کوسه ریږی گول بو
 ټیټه ټیټه ټیټه وه کو خامی خومی سهرجه می شین بو
 ټیټه بهرڅه که ساوا بوو له نیو کوزی جه ماوهر
 ټیټه گورگی هروئینی له سهر ریگه یی زین بو
 ټیټه دهبی چی بی لهری دهرچوو به جاری
 ټیټه ساری به دهس ټیټه هریمه نی پیسی له عین بو
 ټیټه نابو له مه یدانی ژبان ویستی سه عادهت
 ټیټه زانی که ماریکی وه های ټیټه له که مین بو
 ټیټه زانی که شهبانه ره فیقن به روالمت
 ټیټه آفته و اتووشی ده کهن پهست و بی تین بو
 ټیټه داخ وهه زار داخ بوټه ولاوه که تووش بو
 ټیټه شو تاکو به یانی که خهراباتی نشین بو
 ټیټه و ت چیه دهس ههل گره ټیټه لای فریوخور
 ټیټه وای وت له وهلام (هر چی که کردی هیروئین بو)

تریاکستان

۲- قوره پیتی

(هه ليهستی نووی چيه)

هه ليهستی نووی چيه و ته به کی هه رچی به رچيه
موروه شينه يه که به ده زوی جورا و جور هونراوه تهوه
له ملی دل داری خه یالانی له بهک یساوی له بهک بلاو کراوته وه
بهوتی قولمبه وویزه ی سولمبه . به شهرات وحه شهرات که سر سوورماون
میرووله جات و میشووله جات له زهوی وحهوا هاواربانه که هه موویان وراماون
له ویزه جات و هیزه جاتیان . بوشکه جات و مهشکه جات لیباو لیه
قافیه جات ویا ش به ندجات وکیش جات ده لی باقه جات و ساقه جات یساون وککیبه
به مه لهغان وشنه جاتی قاموس معلوی بلاوی وشه جات کونابیته وه
کورت ودریزی نیوه هونراوه کان وه ککلک و ملی و شتروایه که جورنا به تهوه
مه لیهندی مصرعه کان به سریش به یه که وه نانووسی
واتا و مانای گوچکه سل که ری نه ای گری هیج فاموسی
سعدی جات و حافظ جاتیش بهم به شه هونراوه جانوه رجاته قلسن
موسیقاجات و گورانی جات ناتوانن هاوری بین و پی ههلسن
گوچکه جات له بیستتیاان وه رهزو نه بانن
چاوو گلپنه جات له پیداروانیان چاوله سر بانن
ذه وق و مرخ له بی ادبیات جاتیان توراون
نووسه رجات و هونه رجات ده لپن تو خوا آئه مانهش هونراون

(ژنستان)

مه ښت ژن هينانه - که ماره کردني هوی نه کهته . تعلق دانی سرباری زه -
حمهته .

هرمسته کوله یه کی که له سرو گویلا کی میردی قزه دهری زبانی زیانه لنگه
که وشها ویشتنیشی مهترسی گیانه
که وایی له ههر دس وشانیکدا دوو مهترسی مهو جوده . وه له سر هر مه
ترسیه ک آخی واجبه .

(هه لیهست)

له نهدامی کرو لاوازی کی دی له نهدستوی مست و نالجهی کهوشی ژن بی

(إضر بوا آل نساء مستا " ثقیلا " و قلیل من رجالی الغیور)

(هه لیهست)

بومیرد نهوه باشه که لهکاتی هه را عوزری به خیرانی عهرز کا ده نا
نامینی جی ساغی له بهر لنگه کهوش چاره براو شیوه نه بوته و په نا

باسی سیخورمه و مستی ژنی زال له سهر میردی قزه به هموو جی یهک که بشته
ژانی بزمازی نالجه کهوشی ژنی زوردار هه ناسهر ئیسکی پراسووی میردی حیز
رویشته .

گیرفانی میرد به مهفستی دهستی ژن براوه . هه مووروزیک چهشنه بهرگیکی بی
کراوه .

(هه لښت)

غڼی زه عیغه تُو دهری گیرفانی
کوانی میړده ردهبا له چنگی تُو
میردی گیزی همزاري کاسی خوت
بهم هه موو بیا نووه وهی لواوه بوت

(زښتان)

به میردی ههزار و تراوه ناگیرفانی خوی بته کینی ههتا ژن ههر پارچه یهکی
ویست . بوی بیینی .

(هه لښت)

نوکه رو کلفهت و میردت هه موو سهر سورماون
تاکو تُو یوښته و پهر داخ بگهری غڼی ژنی باش
میرده کت هیند قزهیه و بهرگی بهری سیاله
شهرتی انصافه به غم چهشنه بکهی خات تهره ماش

(هه لښت)

گهریه کئی لیم بیرسی تاریخ
میرد بریکیان له حاندی ژن نوکهر
من بلیم چی تُو خوا له غم باسه
نوکه ریش ژیرچه یوک دها واسه

خاتیک سهری به نیو چارشوی رهش دا بردبو له به حری مهکرو عیشوه دا روچوبو
کاتی رووی لادا به نازه وه خوی بادا آفره تیکی باش وتی پی له م موغازه پرله
عیشوه و نازه
چت هیناوه به دیاری وا به له نجه و لاری - وتی وام خه یال بو که بگمه
موغازه ی بهزاري

به نه غذبی یا قهرز به حه سیبی عاسمان بیان عمرز . چه ند گهز پارچهی جوان
 بکرم بودیاری
 بهلام که تی پهریم له به زازی و گهیشتمه حاندی خهرازی . بونی عهتر و میخک و
 ماتیک .
 دیمهنی سورا و وکریم وفاک و فیک . وه های مست کردم که داوینی خهیالی پارچه
 کانی له دهس بردم .

(ژنستان)

هه لیهست

باییتی بلیم به سیهتی خاتونی دل آوا
 میرد بوتوکه حه مباله ، له ژیرباری بیانوت
 هم شوینه وهلانی که له آفاتی ژیانه
 هیئد باری مه که بانه که وی بو تو زیانه

(خودایه)

له زمهت توخه جالته جینسی دووپی
 یه کی عه للافه دز، کاکي ده غل کر
 گومان نابهم به ده گری که سری ده رچیت
 ده بی جل کر له خیری وی بیووری
 گهزی دیوار ته واو نابی له دهستی
 به چنگیوه وه کوو مندالی ده گری
 له مانه ش لیم گه ری باهر نه لیم چی؟

خودا گه لیم نه بووری چم نیه پی
 یه کی به مقاله سهنگی سووکه، ده سیر
 یه کی به زازه بگری چاره گی چیت
 یه کی خه بیاته نا کو تی ده دووری
 یه کی به نایه ده غلافی له فهستی
 یه کی دارتاشه تارو ژیکی ده گری
 که شیده و شال و عابا من بلیم چی

ئهوهی مایی به پاکی ری گره و بهس
 ده سانابینی تولم ده وره داکهس

(کورد هواری)

ده روو ده شتوو چیاوو لیره واری
 چ خوشه دیمه نی زووباری بواری
 قه نه وزی سهوزه میگر و شوینه واری
 وه کوو هیزی نه مینی جوو قه واری
 له کاتی هاتو چوو همورازو خواری
 چ خوشه چادرو چیغو هه واری
 خرینگه ی باز نه یه خر خاله گواری
 چ خوشه دیته گوو خاله ی ریواری
 له اویر بیری نه ی کرد باشه واری
 ئیوارانی به پوری شوره سواری

خودایه چهنده خوشه کورده واری
 چ خوشه چیمه نی باخی ته لانی
 چ خوشه کهو ده خوینی سهرتروپان
 خه فته نابینی کوچی کرد به ره و دوا
 چ خوشه قاوو فیژی خیلی کویستان
 چ جوانه هاتو چوو بیری شل و مل
 چ خوشه شهنگه بیری بانه مهر دین
 چ خوشه فیهه فیهه شوانه ویله
 چ خوشه کاره کاری به رخی ساوا
 چ خوشه ته قله زمبازین جلیتی

بهحه شتی سهرزه وینه کورده واری
 به رنخه به ردو داری ئاسه واری

(خرینگه خرینگ)

کیزه نهشميله چوو خرینگه خرینگ
 دهنگی خَرخال دههات شرینگه شرینگ
 کهو توپازنه‌ی شکا درینگه درینگ
 ده‌ی بژارد پاره‌که‌ی جرینگه جرینگ
 همرخوتهو بوله‌بوو ورینگه ورینگ
 گوئی دریز توئی همبئی زرینگه زرینگ

دهنگی زهنگی دههات زرینگه زرینگ
 زوی بیکاته‌وه به‌له‌نجه ولار
 پاشنه میشووله بوو پیلایوی پیی
 دیتی پیاوی گه‌دایه مل‌غه‌ستور
 وه‌کوورچی له‌گون ببولینی
 وای ده‌کوت (پاره) ئه‌ی‌کلینه‌ی چاو

کاری دنیا هه‌مووی به‌چنگ‌تویه
 هاچهری ئیشی زورگرینگه گرینگ

(حاجی بی خیر)

مامه حاجی سیراتی پیی که شکه
 تا قرانیکی کم نه‌بی به‌شکه
 کتکی نه‌ی کرد له‌مالی ئه‌و چه‌شکه
 کاتی ده روا ده‌هازی وه‌ک مه‌شکه
 نیه‌ناییسی خیری له‌م ته‌شکه
 دل ره‌شی وا براله زووی ره‌شکه
 باقه باقه دراوی دوو ره‌شکه

همر دراوی که‌دی ده‌کا گه‌شکه
 مشتی قووچاوه فلسی نابه‌خشی
 مشکی کویر بو‌هه‌ماری ری‌نادا
 ورگی زل کردوه به‌پوولی نزوول
 خیزو چاکه‌ی له‌ده‌س برین زیاتر
 دلی دانه‌چله‌کا بو داماوی
 وه‌ک شنه‌گوده‌کا دراوی حه‌رام

ئه‌و که‌نه‌ی دابه‌شی له‌ری‌خوادا
 توش به‌لاو دهر‌دو مهرگی لی‌به‌شکه

(هق و ناهق)

من بووم ئه‌وه‌ی ده‌سا که له‌پاری وه‌فام نه‌دی
 هیچ کاتی له‌م زه‌مانه به‌غه‌یری جه‌فام نه‌دی
 ههر شوینی چووم هه‌موو هه‌ردا وود ته‌یکه به‌بو له‌وی
 ههر چی به‌ چووم له‌وی غه‌یری ریام نه‌دی
 له‌م چند هه‌زاره په‌نجه‌یه پرزوره من که‌دیم
 ده‌سیتی پر مه‌ حه‌به‌ته موشکل گوشام نه‌دی
 نوست هینه به‌ختی غافلێ من تاوه کوئتر
 له‌م کاروانی عومره نیشانی سه‌فام نه‌دی
 لاده له‌خه‌لکی ئیسته به‌سته به‌هق دلت
 تا ئیسته من جه‌زای عه‌مه‌لی ناسزام نه‌دی
 هق دیاره ئاشکرایه له‌هه‌رشوینی گه‌ریبی
 چی به‌ک که‌لی بی دادگه‌ری من هه‌رام نه‌دی

(مانگ و ئاد میزاده)

ئهی مانگ به‌شهرت بو مانگ کرد بوسه‌ری
 ئاده‌می زاده ده‌ناسی که‌چه
 مه‌یه‌له‌ نوعی به‌شهریته سهرت
 بیته گه‌ر ریگه‌ بده‌ی به‌م به‌شهره
 نه‌یه‌لی بیته سهرت پیاوکوژی دز
 دیلو کوت کوت ده‌بی تووش جه‌شنی زه‌وی
 عیسی ده‌عوایه شه‌ره جه‌نگه سته‌م
 نه‌ته‌وی دهردی سهری قه‌ره‌شه‌وه‌نگ
 فه‌خرو بافیشی هه‌یه شاده‌به‌وه‌ی

دادگه‌ری سولح و سه‌فا خزمه‌تی گه‌ل

نرخه‌ی زورتر له‌ویه مانگ ده‌گه‌ری

(شوعه راها)

ئەى گۆل بەلئى لىم شارە ، بىشم شوعه راها
 شادم بەخەيال ھەم وەکوھىندى ئودەباھا
 ئەيمەش كە ھەزارىن ولەدەركى بەشى جوانىت
 ماچىكى بىكەنەزى ھەزارو فوئە راھا
 چەندروژى ھەلاتىن و گەر اوین لەھەموو شوین
 يەك رەنگى زەفییى نەبوما بئى روفەقاھا
 ھەركەس كە ئەمەن دىم و وتى سەعدى زەمانم
 ئەممالە عەمەلدا چەنەزان و سوفەھاھا
 مەن داخەمە بو وانە كە خاوەن ھونەرىكن
 زۆربى ھونەرىش چۆتە رەدەدییى فوزە لاھا
 كەرچاوى خىرد ھەلبەرى دەروانى چباسە
 شىت زۆرە كەوا چوونە نیوانى عوقە لاھا
 ئەى گۆل وەرە گەرخوشى ژىانت تومەبەستە
 ئاقل بە مەچۆھ كۆزى نەزانو حومەقاھا
 ھەرهونەرى خالى لەھونەرى نەشاعىر
 ھەركەس كە كوتى شىعەرى مەلئى پى شوعه راھا

(فارشمیش)

— چىشتى مجبور —

فارسی

ھەركسى را ھوسى و در سروكارى درپىش يەكى ئاواتى ھروئىنە ئەویدىكە حەشىش
 ھەرگز اندىشە نكردم كە طلبكار دغل بىتە سەرمن بەكەلك دەعەبە بكتوبافىش
 كوردى

دل من می طلبد جوجه کبابی امروز لی دهنی پوره به سی برویشی توند بی کشمیش
 گرچه امروز شده غایدیم مثل گدا داخه که موه زعی من ومه شدی مه مه دقار شمیش
 با همه لاس زند دختر همسایه ما دلی من بوته که یابی که ده سوتاوه به شیش
 ولی خوشحالی من هست که مادر زن من
 نهوله مالی نه مه کردوویه به جاری گید میش

(بهم زووه)

هردیت که شیعی ئیمه وه کووقه نده بهم زووه
 پرتام و چهنده خوشه پری خهنده بهم زووه
 هر دیت وه هانه رم بوئوه وی ره قبو واسه ری
 یهک دهنده بوته خاوه نی دوو دهنده بهم زووه
 گوراوه خولک و عاده تی هرچی دروزه
 روانیت که هر دروزه شهرمه نده بهم زووه
 دار تاشی وا فریوی ده تاشی له کومه لا
 هر دیت که بی ته شوپیه به بی رهنده بهم زووه
 نامیتی هیچ شیتکی له ژیر پرده راکراو
 دهی ناسی چونه گوی بره یا رهنده بهم زووه
 چومی به ئاوی فیل و گزه هازه هاژی بی
 دهی بینی چونه . گومه . خوره . مهنده . بهم زووه
 بافیش چیه ده بیژه وه ره کوری ئیمتیحان
 تادهر که وی که (شهنده یه یامهنده) بهم زووه

رباعیات افخمی

به ناوی خورا

من هلم بژارد براله بو تو
لهمن پيشکه شه و بيستينشله

تهوهی بهکه لکه بوجين و بوتو
سپارده يهک بو وجدان لههستوی

لهجهان دهروی تو لهم پيلگه به
بهداسی توله دروينهی دهکهی
هرچی بجینی ئالم کيل گهيه
چه دنياي وی وچ لهم خيل گهيه

تیشوی دوا روژت پيش خوت بنیره
دواي تونای نیرن له بهرکه یفی خو
ئهولادت می به یا ئه گهرنیره
هه تاکو ماوی بی نیره لیره

به رویه کاروان دهنگی زه نگو قور
تیشوومان نیهو توربین خالیه
دنیا کهر ده کاخه ربک ئیشی قور
رئی بهو دووریه و زگ به قوره قور

هرچیروکیکه زیان هیچی دی
شریتی عومرو ته مهن دوايی هات
له نالی زیاتر کسی هیچی دی
دیمان چیروکه زیان هیچی دی

دنیا وهک ژنی نهحه واوه به
ئهو سه لیتسه به ههر ژوی میردی
لنگی خراپه ی بهحه وا وه به
فوتی هه مامو هیشتا واوه به

* * *

دهكو وژیتهوه هه‌رله پشویهك یهك
خه‌ریك شه و لابه هو یهك له‌مو یهك

شه به‌قی چرای عومرت به‌فوویهك
عومری ده‌وامی نه‌بی ده‌ساده‌ی

* * *

سه‌ری هه‌زاری وهك بارامی گور
ده‌بینی رزی له‌نیوخاکی گور

گه‌ردوون ده‌سووری ده‌كاآل گور
به‌تاجی شابی و نیشانی زیرین

* * *

بوكه‌س رام نه بوو هه‌تا شه‌تو و من
بونیه قوولکی گور کردی سه‌ره‌وبن

ته‌من شه‌سپه‌كه سه‌ركیش و تو‌سن
هه‌رکه‌س سواری بوو وه‌به رله‌قه‌ی‌دا

* * *

گریت له‌کاری کی کردوته‌وه
كه‌ژووت له‌باری‌کی کردوته‌وه

له‌بازاری ژین چت بردوته‌وه
له‌ته‌نگانه‌داو به‌سه‌ره‌اتی تال

* * *

به‌لام سه‌د تاله ته‌ماح له‌دنیا
چلون دییه‌ ده‌ر ئیتر له‌بینا

ته‌من تالیکی ناسکه به‌ته‌نیا
به‌سه‌د جیگه‌وه توی به‌سته‌وته‌وه

* * *

له‌بیری مه‌لی نیو قه‌فه‌س نه‌بی
له‌بیری خزمه‌ت به‌هیچ كه‌س نه‌بی

به‌ئیشی خه‌لكی تو‌ده‌ره‌س نه‌بی
تاوانی نیه له‌وه گه‌وره‌ تر

وهک یوسف کرین داوخوازی دهکهن
بهدارو به بمرد بی وازی دهکهن

ههر کاری چاکه و پیشوازی دهکهن
به لام خراپه گورگی نیو کوزه

به لام خهزان دی پرله پی کوله
سر قافلّه نابی به زهنگوله

بههار که کاتی چیمه نه و گوله
کاروانی عومره و دهروا بهره و پیش

دژمنی گهورهت دهزانی که دوون
دهنا هزاری دیکهشی له دوون

پیوهی مه بهسته دل بهدنیای دوون
نفس و شهیتانه ههره که وره یان

دهره ی شهوین و ژوانی را برا
چاخی شایه تی و شوانی را برا

ژیان ناحه زی و جوانی را برا
ههر چیروکی بو ناکامی تال بوو

میشی نه نشی له میشه زارت
گورت بو بگری به حالی زارت

لغاوی شهیتان نه چپته زارت
ههر کوی که پیته وه بو میرات گرت

نوقلی مه محبهت کرا بو بکره
کیسه ی په ژاره ی بو خودا بدره

هه تیوی تووش بووی فرمیسکی بسره
داخی بی باوکی هه تیو گرانه

جوانی تی پهری وههر آخی ماوه
ویشکاوای هات و ههر ناخی ماوه

ته من تی پهری وههر داخی ماوه
ههل چورا آوی گو می ژبانمان

پیی درییژ کردن مهیدان تنگ دهکا
لهنیوان بزی نه تیژبه نهکول

ئەتو آماده بولای جهنگ دهکا
هەرله نیو دا بوون تویی دهنگ دهکا

بەد بەختی ئەگەر رووی کرده یهکی
که خوشبەختی هات هەزار عەییسی بی

سەد عەییی دەلین آبرووی داتەکی
بووی دادە پووشن هەتا دامرکی

کاری زیان بی دەستی پی مهکه
دەرکی که زانیت بو ت نا کرتیپوه

لهجی مهترسی مالی لی مهکه
وازی لی بینهو کونی تی مهکه

پهسته تهماح کار بەد نیوی لهگور
بهلام کم تهماح سهربه رزه لهژین

دیلی خده و خووی چهوتە هەتاگور
نیوی ناحەزی نهکرا آل و گور

ئەو کورەیی لهتو فامی زیاتری
بیدەنگی لهوی کاری آقله

بیدەنگ بە لهوی وتە چاتری
نەک په ژیمانی لهوه باشتری

دژمن میروولهی کم دەسەلات بی
سەد، دۆستی کهمه تازوری باشه

بووی بلوی ماره و دیتت بەلات بی
دژمن یهکی بی زوره قەلات بی

دەوامی نیه زه مانی زالم
روانیت لهپر دا واسه ره و زیر بی

با ئەویش بلی رۆسته می زالم
نەلی بەسەر تا هەمیشه زالم

مورانې نيفاق که کهوته نيوې
نه پوې دهميني نه شوين نه نيوې

همودای تال و پوې ريسراوی يهک بوون
وای پس پس ده کاو شی ده کاتوه

بده ندووکي خوږ له سهر وهر نکا
گر بده ستي خوې نه کبته بمرنکا

مريشک بوخوې خوږ وه سهر نکا
کي دهرې بو ټو بهرگي بي فدری

چاکه ي کامه يه وټه ي بوخوې چيه
بروانی منته له سهر شانيه

چاکه ي پياوې په ست بي منته نيه
توور به زير بکري هيشتا سوود ده که ي

بي که لکه ههولي شويني ټوت بي
ههرکه تو روانيت همووي که وتي

ههرله سهره تاي نه خشي ټوت بي
کپسه که کون بوو پاره ي تي مه خه

پيت وای نيه بروا بي کراو
بکرات تو به گوی نه بي وه کو پياو

ههرشتي که وانه ي بيني به چاو
چاو جي باورټه و بزوا نه وهک گوی

ههتا له حيله ټير بکا بهس
له گهل حيله گر ټوش ده بيه هاودهس

ههرگيز مه پوښه حيله وفيلي کهس
گر باسي نه که ي په رده ي پي داده ي

خهران ههل گره و بهران تي ده کا
له توور بينه که ي هيجان تي ده کا

ټه وې که دووکار له کاتي ده کا
وهک هه لي له دوی دوونيره که روپشک

لای وایی ههنگوین که نال و سویری
لهشوی شتیکن دووره خو بویری

چاوی نهبینی ههق چیه کویر بی
لهو پیتهی کهوانزیکه دوورین

کوا وردبوونهوه سرنجی ئەتو
به فیرو دهچی نیوانجی ئەتو

زور کم تهرخه می وگویی دنجی ئەتو
مه بهستی چه تهو کاروانجی یهکه

گهپ جاری ئەتون سهرت نانهسر
لهکاوله روخواو خهزنه دیتهده

بریک ههزاروپیای خول بهسر
ئهوانه زوریان بهنرخ و بایین

کهو کهوته نیو داو دهساله سرچی
داوه تهپکه به ناهیلی دهرچی

کرانیو قهفمس توتی له بهرچی
زمان دهتخاته زنیدان و قهفمس

دهتوانی بیکهی ئیختیاریه
ههر کهس وابکا بهخت یاریه

چوارشت بناغهی بهختیاریه
کوششت و عمهل تهوه ککول ئومید

لهکاسهی دوستی آو تیوه رمده
مافی دوستی خوت به ههده رمده

داوینی دوستان لهدهس بهر مده
ئهژ ماری نیه نرخی دوستی

بی که لکه شیعی دراویی دراو
نهک خولته و ریا و وتهی با دراو

مه فروشه هونهربه پارهو دراو
مه بهست لههه لههست شاره زاییه

* * *

هرکام که رآست بن شهوه دؤستی من
دؤستی دروزن شتر بو چمن

به رآستی خوشه دوست بیچ دژمن
دژمنی رآستم شهمن خوش دهوی

* * *

سه فابی وه فا شهویش قری هات
نه خونید راهه هری لهبری هات

لهم چه رخه وه فاقات و قری هات
چون وشهی وه فاله قاموسی ژین

* * *

که بوو به گشتهک ناپسی به برزوو
کاوری شاهه کی گورگ خواردی زوو

به قامکی ده پسی سهد تاله ده زوو
یهک بوون ولیک بوون آبه م جوهریه

* * *

لهوهختی نه بوون روژی داماوی
خهلکم زور دیوه من به ناپیاوی

لهکاتی تالی و لهلیقه و ماوی
شهوی فریات بی تنیا خودایه

* * *

دهگری وپه ژارهی بهکه ویژ دهکا
فرمیسکی که باب اگر تیژ دهکا

لای دژمن شهوهی قاوو قیژ دهکا
دژمن بلیسهی کینهی زیاد ده بی

* * *

به غهیری خودا ناگه ری گه ری
یا که له پردا وه سرمان گه ری

به ر داشی دنیا به کس ناگه ری
به وه لابیچی له سهر ته وه ره

* * *

به نینوکی رق مرووشینه دل
وهک دروو مه به بیژی وه کو گول

که هاتیه دنیا و ده رهاتی له کل
خوبی سته م مهکه سهر برینی که س

* * *

قهرزه له‌ئەستوت ئوت هاته‌پي
به‌ليني دابوت ده‌سابيته‌جي

به‌لينيته كه‌دا عيتر همرچي بي
ئو قهرزه كاتي توده‌ي ده‌يته‌وه

* * *

له به‌لا دووري له‌نيو ئاگر بي
هيشتا ناشكوره كواتوي لا گري

به كم رازي بي و كه خو را گري
ئوه‌ي وهك مشكي سر خه‌زينه‌يه

* * *

له‌خوت ده رمه چوه‌ك نه‌دي وبدي
به پاشه‌كشه وه‌روه ئيدي

سهرت كه ده رچوو له‌چاكه وبدي
كه خوت لي گوراو هاتي غه‌رره‌يي

* * *

به‌زانا به‌تي نه‌كراوه گري
بويان لو واوه گري ههل گري

زور كاري زانا تي كه‌وت گري
به‌لام زوره‌ه بوون به نه‌زانه‌تي

* * *

دوايي له‌و دوسه‌د په‌زاره پيك بي
نهك كاري فيرو وناوچاوت نيك بي

ئو كاره مه‌كه گروو كفيك بي
كاري ره‌نجي بي و گه نه‌جي بي بيكه

* * *

دوستت كه نه‌بوو وهك به‌فري پاره
دوستي كون نه‌رخي نه‌كرا ژماره

پر ماليكت بي دراوو پاره
ههرشتي تازه و نوي ويستي زوره

* * *

لاي سه‌دكس مه‌يلي كه‌وهك آلابي
چاره سازشته هه‌تا آوابي

چاره‌ي ئه‌وخه مه‌ي كه‌تيت آلابي
كه‌به‌ده‌ستي خوت هيچ چاره‌ي نه‌هات

دهس بهرین دهکا و برین له خورا
ناحز دهیستن لهمن له تورا

زمان وه کو تیغ دهری له خورا
ئهوانه‌ی کهوا بهناحز دووان

خولکی خوشت بی تو له ده ما را
رو و گرزی نهی هیش پیتی له آرا

له گهل هموو کس ههزارو دارا
روو خوشی دهرکی روزی کردهوه

که ها تو و بیللی بیدهوه په رچی
تهنیا نههینیت نههیللی دهرچی

ئهو نههینییه که نابیی دهرچی
سپاردهت چه بیسییره بهدوس

بوخوت بهندری و تاوی داکهوه
خوت بده قهراخ لهههل را کهوه

لهنیو ئازاوهی جیهان لاکهوه
دهریای توفانی سهیرانگانیه

دینی بولای خوت دلی ههزار کس
لیت وهکو دهبن هیچیان ناچنه پەس

ههر بهیهک بزه زوردل دینهدهس
به دهنکه گه نمی ههزار میزوله

لهدهرکی ناپیاو مهکه هاتوو چو
له دهستی مدهه بهههل چو مهچو

بهرداری ته ماح هینده ههل مهچو
آبروو گهو ههره وهدهس ناکهوی

رووحی چاکیمان لهم دهرده دهردی
قرآن نوسخیه بو ههرچی دهردی

لهئاکاری چهوت توش هاتی دهردی
ده رمانی دهردی رووحی ئیمیه

له کونځي گهزيتاني دوو پاتي مهکه
بهر چاوي بگره زير پاتي مهکه

کهوشی پیت دهگری له پاتی مهکه
ناقی کردنهوه دهرسه بو زیان

یا ریگهی راستی که پی نیشان دای
لیت روون بی ریگهی مهرگی نیشان دای

دژمن نیشانهی که بوله شان دای
نیشانی توورده و لهو ریگه لاده

من لهلام سووره ته توش لیت سووربی
چتراوچ خهست چرزدو سووربی

گوزه هرچهنده له زیری سووربی
هرچی تی دایه شهوی لی ده تکی

له ههنده رانه وهک شیري میسه
آوینه موحناج به خوله میسه

مروی به غیرهت قرهی له پیسه
واهیه آناج به ناپهاو ده بی

له داری هومید من لیم نه دی بهر
له جامی دنیا کرا هتا سهر

شهو پیزاره لیم نه دی سههر
آوی سهر چاوهی زیان بهتالی

پیزاره تیکهل به داخو تاسه
ناچار ده بیته دوست وها وکاسه

همزاری دوستی آخه و همناسه
گهلا که زهرد بوو هم جارله گهلا

کهس بهدر مهکه بزری کاللا
آقل له خورا به کهس نه کاللا

له هیچ دژمنی مه که سکالا
له پال خوتایه دزوو دروون

چاوی به فرمیسک له نیوه شهوا
مهزار و مهزلووم زووت و بی نهوا

نه بوو راجه نی له شیرن خهوا
له دهس دل ره قی شه تو ناخهون

نه چی نه زانی و دهستی پی گری
بوزانا ده بی دهس به چی بگری

نه زان سه روک بی و بینه هوگری
له هه رجیگه یهک نه زان سه رکهوت

آکامی سوود و آکامی زیان
مه گهر دهس بکن به راز و نیان

لای کهس روون نیه نه هینی زیان
کویر به کویر بگا له چی، حالیه

وهک ره ندهش نه بی ته لاشی بوخوت
خه لکیش به شی بی نه ی ماشی بوخوت

وهک ته شوی مه به بتاشی بوخوت
له مشار فیر به شوینی به ری چوون

عاده تی جنیو بخه ره به ری پیت
توبه هه ره که سی دهی داته وه پیت

به مهردی به ستت دوخینی ده ری پیت
جنیو وهک سه کی قه لبه که بیده ی

ئو باخده برن له بهر به ری بی
بی که لک ناحزه شه گهر په ری بی

نا برن به ته شوی داری به ری بی
عیسانی بی که لک به که لکی چیدی

بلیسه ی ددها له لاگری رق
زوو داده مه رکی ده سا ناگری رق

شه ره هل دایسی له آگری رق
به لام به آوی خوشی و هیمنی

ٚهوی لهلاته بویان نههینی
ٚهوکاته ٚهتو شکست دههینی

به دوستت مهلی رازی نههینی
رازی تو دهلین به دوستی خویان

بهلام شتی دی دهکا زیر آوی
دهس پهروه ردهی خوی یابارهینیای

آو بو قوم ناکات داری لهناوی
لهرووی ههل نایهویی شه رهمقومکات

لک وگه لاتبی و پرله سیبهره
میوهت بوده خات تاوی لی بهره

لم دنیا به دا وهک داری بهره
به دارو بهبرد تو تی بهر دهی

ٚهو چونه دهسا ٚهتوش آوابه
روو خوش و شادو وامال آوابه

وهک داری خورما تو دل آوا به
ٚهگه روا نهی سهروی آزاد به

بهردی تی مهخهو گلی تی ماوی
ٚهم جارنه خوشیی ساغی توی ناوی

آوت خوارده وه لههرکانیای
ناساغیت نه مادوکتور رهنج مهده

فریوت دهدا به دیمهن وریش
ههتا نه ناسی ٚهمیش و ٚهویش

عیسانه زاهیر شهیتانه بهئیش
دهس نه دهپتهدهس عیسانی وها

خهرجت بگره وه داهات نهبی
هاوار بهحالت داهات نهبی

مل پیوه نهی که هانت نهبی
له باتی نوزده بیست بهخت بکهی

* * *

هیندی وهک ئەسپی سەرە ڕۆدەرۆن
 هەر سەر هەل گرن سەرە ڕۆلەژین

هەو ساری هیمنی لایان قسەمی کون
 هەتاکو قەمچی زە مانە دەخون

* * *

مارلە عومری خوی جاری دەت گەزی
 بەلام هاوالی خراب سەدکە زەت

ئەتر لادەچی و بوخوی دە بەزی
 وات پیوە دەدا میشتکت بتەزی

* * *

قەترە آوم دیت سەربە ردی دەتکا
 سەرم سوژ ما بوو ئەمن لەم کارە

ئە و بەردە رەقە کون دەبوو دەشکا
 وریا بوو مەوہ کوششت وادەکا

* * *

ڕۆزی بە گوێرەیی ئەقل و فام نیە
 بە شیکە هەردک لەلای خوداوە

ئەقل لای بچووک یازە لام نیە
 کەم وزور بەوہ بی نیزام نیە

* * *

هەر کەس بەجوری لە دنیا دەگا
 بریکیش وە گوو حەمە آشەوان

زوری واہە بوون شەیتانیان دەگا
 بەگون دەناسن مانگایە یاکا

* * *

آتاجی ئەگەر رووی کردە بەکی
 شیربێ لەتاوان دەبیتە ریوی

بەردی بناغەیی ژینی هەل تەکی
 دیتت بەجاری وەرە داتەکی

* * *

نینۆکت نەبی کەسنات خورینی
 هەر بوخوت مەگە رخەمی خوت بخوی

یا کە لەپیتدا درکی دەرینی
 چاوت فرمیسکت بوھەل وەرینی

بهلام ناهه قه شیرینه شه کره
هر ههقه دژی ناراستی و مه کره

تاله وتی ههق لهچه شنی که کره
دهرمان که تال بی شغای پیوهیه

ههرخوت خوت ده که ی سهر شور و مل کز
کی دهنه چاوی له تو ده کا بزر

له پال خوتایه مه گه ری له دز
خوین ریژه نفسی چه ته ی دهروونت

فه رشی چاکت بی و ده رک دانه خهی
نات ناسن ئیتیر هه سیر زاخهی

دوستت زور ده بی سفره دابخهی
بهلام خزمه کان وهک دوسته کانت

وهک منالی خوت ده ی لاوینییه وه
سهر تاپی ژار بوو تادا وینییه وه

ده ی خه یته باوهش ده ی حاوینییه وه
هر که گه وره بوو دت گهزی وهک مار

بریک زوری برد هیندی بهش نه دراو
منیش (افخمی) لیم به ستراده راو

دنیا کیشیه بو پوول و دراو
غم یه که غه رقه له گومی له ززه ت

قافیهی دوهم

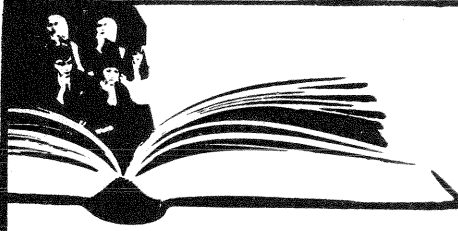
واچاکه له‌ئهم زه‌مانه دۆست کهم بگری
 دۆستایه‌تی ئهم خه‌لکه له دووربه‌ی چاکه
 لیم‌روونه به‌ده ستیان‌هوه روژی بگری
 ههرله دوورچاکه، نه‌وه‌ک‌بی بیونزیک‌ی بگری

دژمن که به‌راستی خراوت دژی
 زۆر با شتره چومکه ئه‌وراسته وخو
 لهو دۆسته دروزه‌ی که‌فاوت دژی
 بی‌وه‌ی که دروی‌ی ناوت دژی

زۆر وه‌عهده درویه گشتی با‌فیشه برا
 ههرقه‌ول و او به‌لینی بوو به‌ی‌جی‌بوو
 نابینی وه فاده بیستی ههر نیوه برا
 هیچ وه‌عهده ده‌سا براله تا سهرنه برا

ده‌ی لاغی له‌ریگه دا ماندوو بوو
 و شتر وتی گه ره‌خوم باده‌سه‌لات
 هاواری له‌دایکی‌کرد بی‌چوو بوو
 هه‌و سارله ملم ده‌سا کوا چوو بوو

په‌ندیکه به‌که‌لکه بومه‌ش ده‌رزه
 پیت و به‌ره‌کت به‌جاری ده‌روا
 لهو ماله که ده‌نگی جوچک به‌رزه
 پیدا مه‌رو لاده تو لهو مه‌رزه

(سوپاس)

به پيوستى دهزانم سوپاسى خوم پيشكشي ته وخوشه ويسته به ريزانم
بكمم كه به شاره زايى به يارمته لى لى له چاپ دانى ته م يه رتووكه يارمته به رخى
خويان ده ريزيوه وهه ركام له مانه به چه شنى يارمتهيان كردووين وهتو گرى
خويان سهبارت به ويژه وئده يى زمانه كه يان ده ريزيوه و دل سوزيان كردوه
جاله به رتهوه سوپاسيان ده كه يان وهله خوداى گوره سر كه وتنيان ده خوازين
ته م براهه ريزانه .

۱ - كاك ته حمده دى قازيه كه بوخوتان له منى با شترده ناسن شونيه وارى به
نرخى هموو شوينكى ولاتى نه خشاندوه پى نووسى جوانى سهرنج
راكيشه . هونراوه كاتى يرمه عنايه . په خشانى به دلوه ده نووسى . . به
كورتى هر چى ده نيوسى جوانه وله سهر دلانه .

۲ - كاك مه لاعزىزى موحه ممه دپوور داشه ندى كه هونرو نووسه ريكي به
هسته . بويه ريكه پيدانته وه بو ويژه زمانه كه مان كوتايى نه كردوه
ههلكو خرمة تيكى له به رچاوى كردوه ريكو پيكى ههله لايه ردى
به تهستو . بووه - وه نيشانه ي خويندوه و شه كان به جوانى داناوه
هر بويه لاي هموو لايه كمان ته وعه ريزه . عه ريزه .

۳ - حاجى تاهيرى ته فخمى برازاي خوشه ويسم كه به يارمته مالى
يارمته كردوين هيوام وايه حاجيه كانى ديكهش تاواين و خرمته به
ته ده بوفه ههنگى خويان بكنم .

۴ - له براى به ريزو ته ددب ويستان نه فيسى فهرلى پسر اوئى نه خشه كيش
فى ههلكر سوپاس ده كه يان كه ته ندا ميكه توگرى به هونه رههيه .

۵ - له دوو برا . له دوو لادو . له دوو هوته رهنه . له دوو ديپلومه ي هاوشارى خوم
كاك سهدم موحه ممه دته يان وه سهديا سين قوره يشى بوكانته سوپاس
ده كه يان سهبارت به كارى كاتوره جوانه كانيان

(ابراهيم افخمى)

